Historische Kring
NIEUWPOORT
Streefkerk Groot-Ammers Nieuwpoort Langerak Waal

By Clockgeluy 2022-1

Opening MUSEUM NIEUWPOORT 18 maart 2022

By Clockgeluy

is een uitgave van de *Historische Kring Nieuwpoort* en verschijnt twee keer per jaar.

Bestuur van de *Historische Kring Nieuwpoort*:

Voorzitter	Annie Slob	Vuurkruidstraat 14, 2965 BG Nieuwpoort mail: slobannie@gmail.com
Secretaris	Matzy van Harten	Hoogstraat 40, 2965 AL Nieuwpoort mail: matzy.vanharten@kpnmail.nl
Penningm.	Adrie den Hartog	Binnenhaven 27, 2965 AB Nieuwpoort tel. 0184 – 602229, mail: adriedenhartog56@gmail.com
Lid	Marianne van Drenth	Hoogstraat 10, 2965 AL Nieuwpoort tel. 06 - 12051036, mail: ma-v@live.nl

Erevoorzitter: H. P. J. Keukelaar
Ereleden: T. Korporaal en E.A.N. Kon

Adres: Hoogstraat 53, 2965 AK Nieuwpoort
Corr. adres: Binnenhaven 27, 2965 AB Nieuwpoort
E-mail: **Algemeen:** info@historischekringnieuwpoort.nl
Ledenadministratie: administratie@historischekringnieuwpoort.nl
Rondleidingen: rondleidingen@historischekringnieuwpoort.nl

Website: www.historischekringnieuwpoort.nl
Rek.nr: NL42RABO032 35 11 953 (Rabobank)

Kopij voor ***By Clockgeluy*** liefst per mail naar: ByClockgeluy@historischekringnieuwpoort.nl

Contributie wordt per kalenderjaar berekend. Bij keuze voor automatische incasso, is de afschrijving in april. Als u zelf uw overmaking regelt, vragen wij u dit voor april te doen naar het genoemde rekeningnummer. De contributie bedraagt € 15,00 voor leden in ons werkgebied (Waal, Langerak, Nieuwpoort, Groot-Ammers en Streefkerk) en € 24,00 (i.v.m. verhoging portokosten) voor leden die daar buiten wonen.
Wilt u een machtiging afgeven? U kunt het machtigingsformulier opvragen via een mail aan: administratie@historischekringnieuwpoort.nl of telefonisch bij één van de bestuursleden. U kunt het machtigings-formulier ingevuld en ondertekend aan ons terugsturen of afgeven.

Algemeen Nut Beogende Instelling
ANBI

Historische Kring NIEUWPOORT
Streefkerk Groot-Ammers Nieuwpoort Langerak Waal

Van de redactie

Beste lezer,

Het is ook dit keer weer gelukt om heel diverse onderwerpen te belichten in deze BC. Uiteraard door de inzet van onze vaste redacteuren, maar ook door andere betrokkenen bij de HKN die iets interessants te melden hebben.

Rode draad in deze BC zijn de bedrijven Minkema en Brink Molyn en onder andere de daaraan gelinkte onderwerpen vervoer (van den Dool Transport) en woningbouw in de regio. Onder andere ook een verhaal wat sinds 2013 "op de plank lag" van Cees Schep, inclusief de aanpassingen aan de huidige tijd door Leigje van den Engel.

Uiteraard worden er ook onderwerpen uit een verder verleden onder de loep genomen, zoals "Wat waren de gevolgen van inunderen in de Alblasserwaard voor de boeren", "Waar kunt u meer zien over de St. Elisabethsvloed van 600 jaar geleden" en "Wat was de bijdrage van Gorinchem aan de Oude Hollandse Waterlinie"?

Verder komt de familie de Bondt uitgebreid aan bod in deze editie met een verhaal door Ed van Tuijl, maar ook in de genealogie en zelfs in de "aanwinsten" van de afgelopen periode van de HKN.

Over Stadsboerderij Vredebest hebben we dit keer een verhaal over het ontstaan van het logo van de stichting. Hier is goed over nagedacht en mooi gebruik gemaakt van de elementen in de boerderij.

En wat valt er nu te melden over een simpel gereedschap als een hamer, nou aannemer Martin den Butter weet daar wel het een en ander over te vertellen.

En vers van de pers, de herplaatsing van de monumentale brievenbus naast het stadhuis en de geschiedenis van de brievenbus in Nederland.

Belangrijke datum in de nabije toekomst is die van de opening van Museum Nieuwpoort op 18 maart. Dus nieuwtjes over het nieuwe museum mogen zeker in dit nummer niet ontbreken. De vrijwilligers onder u zullen waarschijnlijk al een kijkje in het museum hebben genomen op zaterdag 26 februari, maar u kunt verder op de hoogte blijven door het lezen van BC, de Nieuwsbrieven van de HKN, de website www.Nieuwpoort.nu en de nieuwe website van het museum; www.MuseumNieuwpoort.nl.

Veel leesplezier! Raadpleeg ook zeker eens de websites van de HKN en het museum.

Carin den Toom

Inhoudsopgave

Titel	Auteur	Pagina
• Van de redactie	Carin den Toom	1
• Van het bestuur		3
• In de lakstokerij sloeg regelmatig de vlam in de pan.	Ed van Tuijl	4
• Oude Hollandse Waterlinie; Gorinchem	Petra Deelen	8
• Boekbesprekingen		9
• Ontwerp logo Stadsboerderij Vredebest	Annemieke van As	10
• Het succesverhaal van de ERRES Wasmachines.	Ed van Tuijl	11
• Minkema huizen om personeelstekort op te lossen	Ed van Tuijl	16
• Stemrecht medewerkers Brink Molyn		18
• Groeten uit Historisch Holland; Sint Elisabethsvloed 600 jaar	Van de redactie	19
• Eerste bruiloft	Van de redactie	21
• Al 86 jaar: "Transport is onze sport".	Ed van Tuijl	22
• Vragen aan een vrijwilliger; Albert Zwijnenburg	Van de redactie	25
• Oude gebruiken; inundatie van de Alblasserwaard	Rob Anders	27
• Sociale Woningbouw in de regio	Cees Schep / Leigje van den Engel	31
• De klauwhamer overhandigd	Martin den Butter	36
• Ontdek de schatten van Nieuwpoort	Lyanne de Laat	37
• Lessen Gidsengilde Corvus	Matzy van Harten	41
• Wij waren in de Poort de eerste mensen met een kerstboom.	Ed van Tuijl	42
• Genealogie familie de Bondt	Marja Korevaar	46
• Aanwinsten		

Historische Kring NIEUWPOORT
Streefkerk Groot-Ammers Nieuwpoort Langerak Waal

Van het bestuur

We zijn inmiddels gewend aan het jaar 2022 en hopen dat het voor ons allen veel goeds in petto heeft. Het bestuur van de HKN wenst dat aan iedereen toe.
Het bestuur van de HKN en velen met ons, kijken vol verwachting uit naar de opening van het herdenkingsjaar van de Oude Hollandse Waterlinie, waarin we herdenken dat 350 jaar geleden het Rampjaar 1672 plaats vond.
Het is wel heel bijzonder: een feestelijke viering van een rampjaar. Gelukkig dat we de rampzalige toestand van toen op dit moment niet ervaren. De geschiedenis van die periode wordt uitgebeeld en herdacht in verhalen, gedenkplekken en tentoonstellingen. Nieuwpoort speelt hierin een grote rol: de vesting dankt haar huidige vorm aan de plannen die na 1672 gemaakt zijn om Holland beter te kunnen verdedigen tegen invallen uit het Oosten. Het Stadhuis en café de Dam zijn toen gebouwd op de plaats waar ze nu staan. Als wij ons dat realiseren krijgt de Dam in Nieuwpoort ineens een extra dimensie!!
Nieuwpoort onderging na het rampjaar grote veranderingen: van een middeleeuws, wat onbeduidend plaatsje met stadsrechten naar een Vestingstad, waarover de militaire deskundigen wat te zeggen wilden hebben!!

Op 18 maart wordt de herdenking van 1672 groots gestart met een bijeenkomst in het Arsenaal voor genodigden van gemeente, provincie, participanten uit het gebied van Muiden tot aan Woudrichem. Het Museum Nieuwpoort zal op die dag officieel geopend worden! De vereniging is op dit moment druk bezig in het Museum een waardige ontvangst te kunnen geven aan bezoekers van de tentoonstelling. Dankzij de gemeente Molenlanden kunnen wij van een gebouw gebruik maken waarin rekening is gehouden met duurzaamheid en toegankelijkheid. Het vervult ons met trots dat we in staat gesteld zijn hier een prachtig museum in te richten.
Met de leden van onze vereniging kunnen we dit tot een succes maken! We hebben u hard nodig, als ondersteuner, vrijwilliger en helper. Vrijwilligers zijn van harte welkom!
2022 staat in het teken van de viering van de Oude Hollandse Waterlinie. Er worden tal van activiteiten ontwikkeld waarin HKN een actieve rol speelt. De werkgroep die dit organiseert werkt samen met diverse verenigingen. U wordt op de hoogte gehouden via de website www.nieuwpoort.nu.

Naast alle aandacht voor de viering van 350 jaar Oude Hollandse Waterlinie in Nieuwpoort, waarin het Museum Nieuwpoort, in het stadhuis een belangrijke rol speelt, wil de vereniging haar andere taken niet vergeten en hopen we in 2022 ook weer lezingen en verenigingsuitstapjes in te plannen.
Dit jaar zullen we hopelijk ook een Algemene Ledenvergadering kunnen plannen, zonder afstandsregels, zonder mondkapjes, gewoon…..Hollands gezellig…. De voorlopige planning hiervan staat op 1 juni. We houden u voor onze definitieve planning op de hoogte via de nieuwsbrief.

Groet van het bestuur

In de lakstokerij sloeg regelmatig de vlam in de pan

Verffabriek Brink Molyn

Groot-Ammers – Verffabriek Brink Molyn zorgde, samen met wasmachinefabrikant Minkema, in de regio voor veel werkgelegenheid. In deze Clockgeluy proberen we een beeld te scheppen hoe het was om bij de twee werkgevers je dagelijks brood te verdienen. Met name in de zestiger en zeventiger jaren van de vorige eeuw. De periode dat deze bedrijven een voorspoedige tijd meemaakten.

Brink Molyn 1960

John F. Kennedy en zijn vrouw Jacky

Wat de verffabriek betreft, duiken we terug in het verleden met de oud-medewerkers Jan Karsch en Huib van der Graaf.
Jan Karsch was de man van de lakstokerij. Midden op het fabrieksterrein stond dat gebouwtje met rondom vaten en ondergrondse tanks, allemaal gevuld met licht ontvlambaar spul. En binnen een viertal pruttelende ketels waarin Jan een van de grondstoffen kookte die uiteindelijk een mooie bus kwaliteitsverf op moest leveren.
"Ik ben in 1963 bij Brink begonnen", vertelt de lakstoker. "Ik viel met m'n neus in de boter want er was die week een feestje. Het familiebedrijf, opgericht in 1903, bestond zestig jaar. Het feest was in Schoonhoven. Uitgerekend op die avond kwam het nieuws dat John F. Kennedy was vermoord. Dat soort dingen blijven je dan altijd bij.
Al snel werkte ik alleen in de lakstokerij. Het was mijn eigen wereldje. Ik zei wel eens tegen Jan Kirsten, die toen net bedrijfsleider was geworden, waarom kom je ook niet eens een kijkje bij mij nemen. Maar hij vond het prima zo. Als ik maar niet te vaak de vlam in de pan had."

Jan doelt op het risico dat tijdens dat kookproces het gevaar bestond dat de temperatuur onbedoeld hoog opliep. En dan was het weer eens een keer raak. Brandalarm. Al het personeel maakte zich dan snel uit de voeten. Richting de dijk. Met al die tanks en vaten vol brandbare stoffen wist je het immers maar nooit. Trouwens in die tijd ging nog

Brink Molyn brand verfopslag bij Klaas Schippers

weleens het praatje dat ook de plaatselijke brandweerkorpsen niet al te veel haast maakten als er bij Brink brand was. Maar dat zal wel een geintje geweest zijn. Dat zal een brandweerman immers nooit doen.
Kortom, in eerste instantie waren het vooral de bedrijfshulpverleners die richting Lakstokerij snelden. "Maar dan was ik al aan het blussen", vervolgt Jan. "Ik had een groot aantal schuim- en poederblussers en kreeg het daarmee vaak ook wel onder de knie.
Trouwens we hadden een eigen bedrijfsbrandweer. Daar was ik ook lid van. Ik heb zelfs twee diploma's behaald. Mocht ook met perslucht in actie komen."

De firma Brink werd, zoals gemeld, in 1903 opgericht. Rond 1970 was de directie in handen van meneer Wim zoals ze in de fabriek zeiden. Of kortweg W.F. Een man met een strenge blik. Als hij uit zijn kantoor kwam had hij meteen zicht op de administratie. Voor de medewerkers een reden om snel aan het werk te gaan, of in ieder geval te doen alsof. Dat kantoor was op de tweede verdieping in het grote gebouw direct aan het water van de Lek bij de aanlegplaats van het Schoonhovense Veer. Waar sinds kort het woonproject Adeleck en Brasserie Heeren aan de Lek is gevestigd.

"Ach, ik besef dat zoiets tegenwoordig ondenkbaar is", pakt Jan de draad weer op voor wat betreft zijn licht ontvlambare werkplek. Maar in die ondergrondse tanks zat best wel gevaarlijk spul. Duizenden liters terpentine, tolueen, reukloze kerosine. Noem het allemaal maar op.
Trouwens we stookten de ketels op stookolie. Dat zat in een tank van 6000 liter.
En nee, het was zeker niet zo dat rondom de stokerij allerlei veiligheidseisen golden. Als je een grote bus verdunner weg moest gooien, dan deed je dat gewoon buiten de deur op de stoep. Het was immers in een paar tellen vervlogen. Geen last meer van.
Het eindproduct ging via buizen naar de grote kogelmolen en dan in tanks van 1200 liter. Die werden afgevuld met witte verf. Of in andere tanks waar de verf op kleur werd gemaakt."

Overigens verkocht Brink de eindproducten niet aan de detailhandel. Men had in het land vier vestigingen, onder meer in Alkmaar en Veldhoven. Van daaruit werd de detailhandel voorzien. Verder werd enkel aan de groothandel geleverd.

Jan Karsch: "Teus Sterrenburg uit de Poort was de enige schilder die hier aan de fabriek zijn verf kwam kopen. Bij mij heeft hij eens een grote hoeveelheid rauwe lijnolie gehaald. Daar heeft hij alle balken in Het Arsenaal mee voorbewerkt toen hij daar de boel moest opknappen.
Wat die afzet betreft was natuurlijk De Hema een hele grote klant. Daar ging elke maand wel zo'n 400 ton verf naar toe.
Je had dus de Hemaverf, die was het goedkoopste, dan het eigen succesvolle merk Supralux die net wat duurder was en na het samengaan met Molyn werd ook de duurdere Piet Hein verf gemaakt. Piet Hein was twee gulden duurder dan Supralux! Overigens ging het praatje dat in voorkomende gevallen de Piet Hein bussen, als het zo uitkwam, gewoon met Supralux werden afgevuld."

Op de begane grond van het kantoor aan de Lek was de afdeling inkoop gevestigd en een groot laboratorium. Volgens Jan werkten er in de toptijd toch wel een paar honderd man. Als we met Huib van der Graaf terugblikken zal die dat bevestigen.
Huib: "Ik weet dat we op een gegeven moment 380 medewerkers in dienst hadden."
In 1970 fuseerde Brink met Molyn. Een verffabriek in Rotterdam gespecialiseerd in bootlakken. In 1975 ging alles vanuit Rotterdam over naar Groot-Ammers.

"Toen het bij Minkema allemaal minder dreigde te worden, heb ik eerst overwogen om voor mezelf te beginnen", vertelt Huib van der Graaf. "Ik had al een vent-vergunning om op markten te gaan staan. Maar toen kwam Maarten Vermeulen, de man van personeelszaken, bij me aan de deur. "Je moet bij ons beginnen", zei Maarten. Dat leek me wel wat. Ik werd de man van de kantine en de koffie en thee. Maar eigenlijk nog veel meer. Ik zorgde dat bijvoorbeeld het kantoorgebouw op tijd geopend werd. Eén keer heb ik mijn tijd verslapen. Stond er een hele ploeg personeel buiten te wachten. Die dag ging het praatje zelfs dat er bij Brink werd gestaakt. Want iedereen stond buiten op de dijk niks te doen.

1967 kantine Brink Molyn

De kantine was nog het voormalige café Jansen. Dat stond toen op de plek waar later de aansluiting van de Provincialeweg en de Veerstoep is gemaakt.
Ja, die fusie met Molijn dat was wel even wennen. Vooral toen de eerste groep van een man of acht uit Rotterdam hier kwam werken. Ze namen in de kantine een aparte plek in. Ze bemoeiden zich niet met de boerenmensen van het platteland.
Maar toen ik elke avond en ochtend peuken op de vloer, as in de kopjes en meer van dat soort toestanden aantrof, heb ik ze eventjes goed onderhouden.

Ik zeg: "Luister, heren. Jullie menen dat je niet bij die 'boeren' moet gaan zitten. Maar besef wel, ik ben hier elke dag een onbetaald uur vroeger om speciaal voor jullie koffie te zetten. Maar van die rommel ben ik niet gediend. Vanaf morgen blijft alles schoon, of ik doe de kantine gewoon een uur later open zodat er geen koffie voor jullie is." Nooit meer last gehad."

Huib noemt bekende medewerkers. "Rinus van den Berg de kleurmaker. Die had een aangeboren talent om exact de juiste kleuren te maken. En Bloemheuvel, de meester-schilder. Die kon handmatig een deur aflakken alsof dat met een spuitapparaat was gedaan. Zo strak in de lak."
Opmerkelijke veranderingen waren er na de fusie met Molyn.
"We kregen altijd een kerstpakket. De eerste Kerst na de fusie kregen we van die nieuwe Molyn directeur, de heer Groen, een knijpkat. Je weet wel zo'n zaklantaarntje uit de oorlog. Dat vergeet ik nooit."
Een laatste herinnering heeft alles met een werkbezoek van Prins Bernhard te maken. "Een deel van de kantine met een minder mooie muur werd helemaal met een tijdelijke houten wand uit het zicht gehouden. Ik mocht koffiezetten maar mocht het niet uitserveren. Daarvoor was een speciaal cateringbedrijf uit Breda ingehuurd. Toen ik in mijn magazijn een nieuwe koffievoorraad wilde pakken stond er meteen zo'n beveiliger voor mijn neus. Wie ik was en waar ik naartoe wilde. Hij bleef bij me lopen tot ik weer in de keuken terugkeerde.
Er was voor de Prins in het kantoorgebouw zelfs een speciale WC gemaakt."

Knijpkat; zaklamp zonder batterijen maar met dynamo

Prins Bernhard

Uiteindelijk werd Huib op zijn 53ste om gezondheidsredenen afgekeurd.
In 1986 kwam er een eind aan de Brink Molyn periode. AKZO nam het bedrijf over en schakelde zo andermaal een concurrent op de verfmarkt uit.

Ed van Tuijl

Vestingen van de Oude Hollandse waterlinie 1672-1815

Ook tijdens het jubileumjaar 2022, nu de Oude Hollandse Waterlinie 350 jaar bestaat, besteden we in By Clockgeluy aandacht aan de Oude Hollandse Waterlinie. We brengen daarbij elke keer één van de 11 vestingen onder de aandacht te weten Naarden, Muiden, Weesp, Nieuwersluis, Woerden, Oudewater, Schoonhoven, Nieuwpoort, Gorinchem, Loevestein en Woudrichem. De vestingen zijn immers de meest herkenbare onderdelen van de waterlinie. Ze geven niet alleen een beeld van de waterlinie, maar ook van het rijke culturele leven uit de Gouden Eeuw. In dit nummer Gorinchem.

Oude Hollands Waterlinie-Gorinchem

Gorinchem. Tussen 1584 en 1642 werd de stad Gorinchem versterkt. Gorinchem kreeg een vestingwal met elf bastions en vier poorten; de Arkelpoort, Kanselpoort, Waterpoort en Dalempoort. De wallen werden zo ruim aangelegd dat Gorinchem dubbel zo groot werd.

In 1673 werd Gorinchem opgenomen in de oude Hollandse Waterlinie. Samen met het tegenoverliggende Woudrichem zorgde Gorinchem voor de afsluiting van de rivier de Waal en de uiterwaarden. Gorinchem, Woudrichem, Slot Loevestein en Fort Vuren vormen samen de Vestingdriehoek. Bij de inval van de Fransen, in het najaar van 1774 werd de Oude Hollandse Waterlinie in werking gesteld. Op aanwijzing van Willem V werden de dijken doorgestoken en coupures gemaakt, aan de Lek ter hoogte van 't Spoel bij Culemborg en aan de Merwede bij Dalem. Om te voorkomen, dat de Fransen de gaten zouden dichten, werden er vlak achter deze coupures, dijkposten gemaakt.

Gorinchem 1649 Blaeu

Gorinchem maakte als vestingstad onderdeel uit van zowel de Oude als de Nieuwe Hollandse Waterlinie.
Vanaf 1815 ging de vesting Gorinchem deel uitmaken van de Nieuwe Hollandse Waterlinie.

Petra Deelen

We proberen u op de hoogte te houden van bijzondere (historische) publicaties, liefst met een link naar ons "werkgebied" Waal, Langerak, Nieuwpoort, Groot-Ammers en Streefkerk.

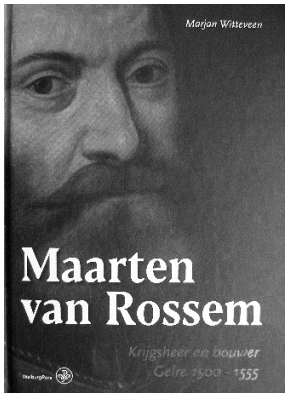

Titel: Maarten van Rossum 1500-1555
ISBN: 9789462494732
Auteur: Marjan Witteveen

Iedereen kent inmiddels Maarten van Rossum, bekend van zijn tv optredens, maar er is nog een veel illustere Maarten van Rossum, die is de geschiedenis ingegaan als een Gelderse roofridder met vele wapenfeiten. Hij werd vooral gewaardeerd door hertog Karel van Gelre, Keizer Karel V en vele anderen die voordeel hadden bij zijn veldtochten (lees: strooptochten).
Gelderland herbergt nu nog veel monumenten en gebouwen uit de tijd dat hij zijn macht uitbreidde.

Maarten van Rossum viel tweemaal Nieuwpoort a/d Lek aan, waar hij echter de tweede maal tegenover een te sterke troepenmacht van de Graaf van Holland kwam te staan en zijn leven redde door zich van zijn harnas te ontdoen en te vluchten.

In het nieuwe Museum Nieuwpoort, dat begin volgend jaar heropent, is de metalen halsbescherming, die hij achterliet, te bewonderen.

Maarten van Rossum met halsbescherming

Te zien in Museum Nieuwpoort

Rob Anders

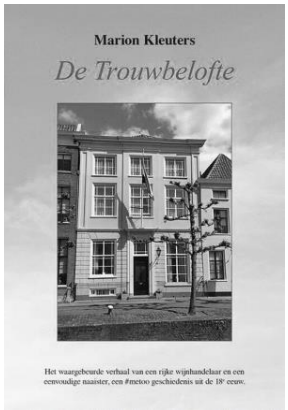

Titel: De Trouwbelofte
ISBN: 9789463653824
Auteur: Marion Kleuters

Het gaat hier om een 18e-eeuwse Me-Too-geschiedenis. Over een rijke wijnkoopman en een eenvoudige naaister. Het verhaal speelt zich af rond 1770 in een huis aan de Haven in Schoonhoven, waarin de auteur nu woonachtig is.

Een ieder die geïnteresseerd is in de klassenmaatschappij, in de rechtspraak en het erfrecht, de wijnhandel, de mode, de Oud Katholieke en Gereformeerde Kerk of de gebruiken en rituelen van het dagelijks leven en de dood in de 18e eeuw, neemt de schrijfster graag mee op een reis in de tijd.
Het huis aan de Haven is het decor van een verboden affaire.
De schrijfster kan men kennen als docent Engels bij het Schoonhovens College.

Bron: *Het Kontakt Krimpenerwaard, 16-11-2021*

Ontwerp logo Stadsboerderij Vredebest

Met de oprichting van de Stichting Stadsboerderij Vredebest was communicatie een van de eerste onderwerpen. Er moet veel gebeuren, er zijn veel vrijwilligers betrokken, er zijn fondsen nodig. Communicatie is dan erg belangrijk en er was op dat moment nog niets. Er was al wel een websiteadres geregistreerd: www.stadsboederijvredebest.nl , de website wordt de komende weken gevuld. Een volgend actiepunt was een leuk en aantrekkelijk logo ter verhoging van de herkenbaarheid.

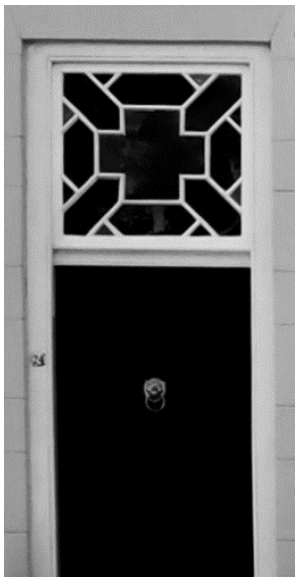

Voor dit design was ook snel een vrijwilliger gevonden in de persoon van Ruben van As. Ruben is afgestudeerd designer en geboren Nieuwpoorter. Hij heeft een rondje door Vredebest gelopen en de ideeën

Voordeur van Vredebest met glas in lood erboven

aangehoord. Het idee voor een logo was al snel geboren, omdat dit letterlijk al boven de voordeur aanwezig is.

Binnendeur met gekleurd glaswerk in de boerderij.

stadsboerderij
VREDEBEST

Het nieuw ontworpen logo van Stadsboerderij Vredebest.

Ook komen de kleuren van dit glaswerk, rood, blauw en groen, terug in de binnendeur naar de woonkamer. Je zou in het logo ook de vorm van een vesting of een molen kunnen zien. Twee mooie beelden die bij Nieuwpoort en de regio passen!

Het bestuur van Stichting Stadsboerderij Vredebest is op dit moment bezig met planvorming voor de toekomstige exploitatie van Vredebest. Veel is nog onduidelijk maar wat al wel een zekerheid is, is dat er verschillende activiteiten zullen gaan plaatsvinden die elkaar verbinden en versterken. Het logo zou dus ook gezien kunnen worden als een schakelarmband met 8 schakels. Hopelijk staat dit symbool voor 8 bruisende elementen die in- of vanuit Vredebest gaan plaatsvinden en met elkaar een prachtig nieuw juweel vormen voor de bewoners én bezoekers van Nieuwpoort.

Annemieke van As

Het succesverhaal van de ERRES wasmachines

Wasmachinefabriek Minkema en zonen

Nieuwpoort/Langerak – In 1902 verhuisde Bauke Minkema, de grondlegger van de latere wasmachinefabriek, vanuit Friesland naar Groot-Ammers, waar hij een bedrijf begon dat houten kaasvaten, botervaten en wastobbes vervaardigde.
Via talrijke bedrijfsuitbreidingen werd in 1938 op de grens van Langerak en Nieuwpoort de oude steenfabriek gekocht. Daar had men de ruimte om een nieuwe wasmachinefabriek te realiseren. Door het uitbreken van de oorlog duurde het nog tot 1942 voor de noodzakelijke bouw gerealiseerd kon worden.
Maar het echte succesverhaal begon feitelijk toen zoon Durk Minkema kort na de oorlog een contract sloot met R.S. Stokvis. Een handelsonderneming in Rotterdam.

De merknaam ERRES werd gevormd door de twee voorletters samen te voegen. De afspraken waren duidelijk. Minkema fabriceerde en verleende service. Stokvis verkocht. Al snel had men een groot marktaandeel veroverd.

Het wordt allemaal uitgebreid verteld door Teus Korporaal in De Stede Nieupoort nummer 7. In deze By Clockgeluy kijken we terug met medewerkers die in de jaren zestig van de vorige eeuw de meest bloeiende periode van het bedrijf meemaakten. Het was de tijd van de W15, de succesvolle langzaam wasser, zoals men 'm noemde. Het was een machine waar de was in een ingebouwde kuip werd gedaan en waar die was met behulp van een schoep heen en weer werd bewogen. Voor het drogen gebruikte men een aparte centrifuge. Maar het was ook de tijd dat de eerste trommelwasmachines werden geproduceerd. Eerst de combo.
De TCM 60. Een trommelwasmachine met apart ingebouwd nog een gewone centrifuge. Al snel kwam ook de AW 40. Een volautomaat. Zeg maar de wasmachine zoals we die vandaag de dag nog altijd kennen. "Je kunt tijdens het wassen een sigaret rechtop op de machine zetten zonder dat die omvalt. Zo stabiel is onze volautomaat", adverteerde Stokvis met trots.
Die stabiliteit werd overigens wel verkregen door het inbouwen van een groot betonblok. Kortom, het was een loodzware machine.

"Toen ik in 1949 in dienst kwam, was er nog een soort twee modellen productie", vertelt oud-medewerker Cees de Bondt.
Aan de ene kant nog de houten kuipmachine en daarnaast de productie van de stalen wasmachines. Wat ik me vooral herinner was de bijzondere werksfeer die er heerste. Indien nodig hard aanpoten, maar ook tijd voor ontspanning.
Begin jaren zestig weet ik wel dat er altijd behoefte was aan nieuw personeel. Er werd zelfs een vestiging in Zaltbommel opgestart omdat daar wat makkelijker personeel te krijgen was. Maar toen in Hardenberg een gloednieuw bedrijf werd gebouwd voor de productie van de volautomaten, is Zaltbommel gesloten. Sindsdien kwam het personeel uit die contreien dagelijks met personeelsbusjes naar Nieuwpoort.

1957 Bezoek Commissaris van de Koningin aan Minkema.

Productie van de Erres wasmachines in Langerak

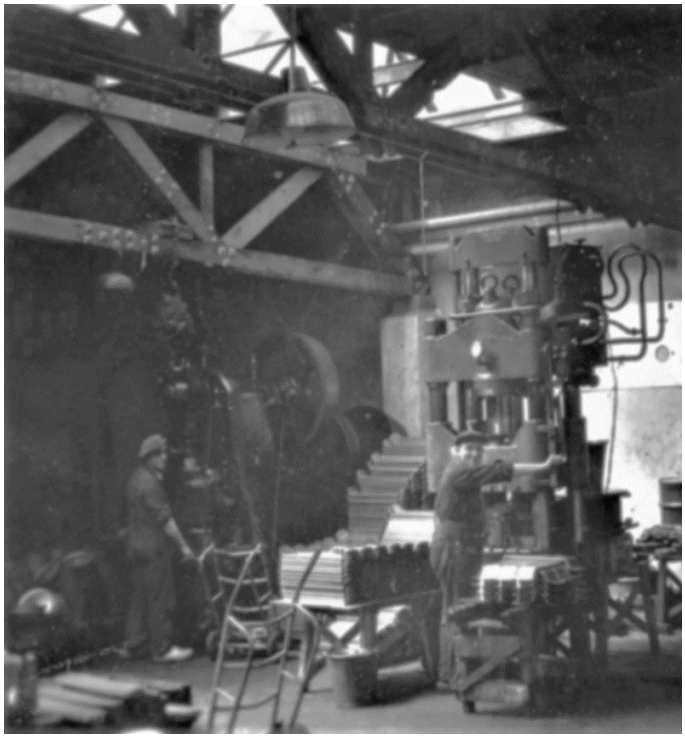

De stansmachine uit vroegere tijden.

Meneer Jongbloed was de grote man in de fabriek. Hij is later, toen Hardenberg in gebruik werd genomen, daar de directeur geworden."
"Een van mijn taken was, samen met GertJan Zweere, het zo goed mogelijk afstellen van de persen en andere machines", vervolgt Cees. "Daar hadden de productiemedewerkers die de machines bedienden dan verder geen omkijken naar.
We hadden een tijdschrijver in dienst die met een stopwatch de aantallen telde die in een bepaalde tijd werden gestanst of geponst. Dat leek misschien of hij zo de medewerker onder druk zette, maar dat lag toch even anders. Hij berekende een gemiddeld haalbaar productieaantal. Alles wat de man aan de machine meer maakte, betekende een opslag op zijn uurloon.

Er werden ook regelmatig de nodige geintjes uitgehaald. Zo hadden we in de fabriek een echte smederij. Met een groot vuur. Daar werden zelfgemaakte gereedschappen en stempels gehard. Die stempels werden gebruikt voor het stansen van producten.
Dacht een van ons leuk te zijn door er, in een overmoedige bui, een emmer afgewerkte olie op te gooien. In werkelijk de hele fabriekshal heeft er die ochtend een dikke walm gehangen. Je kon geen hand voor ogen meer zien.
Midden in de fabriek werkte Van Renswoude. Hij controleerde de mantels die om de machine gingen. Elk oneffenheidje, elk kuiltje werd door hem vakkundig strak weggewerkt. Hij had daar gewoon een speciaal talent voor. De man had thuis in Langerak een klein snoepwinkeltje. Ook op zijn werkplek in de fabriek runde hij een eigen snoepwinkeltje, een kastje met uitgestelde lekkernijen. Als je daarlangs liep, kon je de verleiding moeilijk weerstaan. Hij hielp je altijd. Ik haalde bij hem ook mijn rookwaar."

"Toen we nog op de zaterdagmorgen moesten werken, was dat niet echt een straf", herinnert zich een van de medewerksters van de serviceafdeling. "Dat was de ochtend dat de servicemonteurs uit het hele land naar de fabriek kwamen. Met name om hun verbruikte onderdelen aan te vullen. Dan kwamen ze ook altijd even bijpraten op de administratie. Later, toen de vijfdaagse werkweek landelijk werd ingevoerd, was er al

een nieuw systeem bedacht om de monteurs te bevoorraden. Bij elke reparatie stuurde de monteur ponskaarten in van de gebruikte onderdelen. Van die ponskaarten werd dan een lijst geprint. De beheerder van het servicemagazijn maakte vanaf die lijst de onderdelen klaar die de monteur had verbruikt. Dat pakket werd door chauffeur Piet Maasland bij de monteurs thuis afgeleverd.
De service werkplaats was in een apart gebouw aan de Lekzijde. Daar had je ook de ruimte waar een drietal dames zich bezighield met proefwassen."
"Op de boekhouding was ook altijd een prettige werksfeer", aldus een medewerker uit die tijd. "De leiding van de boekhouding was lange tijd in handen van Frans van der Ree.

De afdeling Boekhouding Minkema in 1965:
v.l.n.r zittend: Ton Kalter (Npt.), Ed van Tuijl (Npt.) Cees de Jong (Kedichem), Bas Drinkwaard (Nw. Lekkerland), Jo van Vliet (Polsbroek), Nel de Rooij (Langerak), Wim Bekking (Schoonhoven)
v.l.n.r.staand: Piet Damsteeg (Langerak), Huib Vlot (Npt.) Sjanie van der Heiden (Npt.) Jan van der Kolk (Gorinchem), Cies Langerak (Ameide)

Firma Van den Dool vervoerde de wasmachines naar de verschillende Stokvisvestigingen en andere witgoedzaken. Gert van den Dool, kwam eens in de maand met de rekening, die contant door Van der Ree werd afgerekend. Zo nu en dan bracht Gert een doos gebak mee. Daar was de Boekhouding goed mee. Overigens werd dat geld en ook het geld voor de weeklonen, elke vrijdag door een medewerker bij de AMRO bank in Schoonhoven opgehaald. En dan zo in een oude leren tas achter op de pakkendrager mee naar Minkema gebracht. Dat kon toen nog.
Zoals reeds gemeld deed Stokvis de verkoop. Daar had Minkema geen omkijken naar, Maar men had wel de nazorg. De serviceverlening. Vandaar die grote groep monteurs. In de toptijd zo'n dertig man. Ze reden in Austin minibusjes. Stokvis was in Nederland de importeur van het automerk Austin, vandaar."

Tenslotte pakken we nog wat herinneringen op van de kantineman, Huib van der Graaf. "Toen ik bij Minkema begon was de kantine nog in de bovengelegen ruimte", vertelt Huib. "Waar ook de tekenkamer was gevestigd. Ik ging soep verkopen. Die soep werd door mijn vrouw thuis klaargemaakt in zo'n grote wasketel. Die werd door een Minkema busje opgehaald. Niet veel later was er weer een uitbreiding van het bedrijf. Dit keer aan de westzijde. Daar kwam een grote nieuwe kantine. Ik ging steeds meer

verkopen. Sigaretten en ijs. IJs van de Sierkan uit Streefkerk. De lunchpakketten werden geleverd door bakker Van der Heul. Van Renswouden was toen al gestopt met zijn winkeltje.
Ja, ik weet dat het personeel overal vandaan kwam. Zelfs uit Drenthe. Die kwamen op de maandagochtend in een busje hiernaartoe. Ik geloof dat ze in Schoonhoven in de kost lagen. Ik moest in ieder geval zorgen dat er op de maandagochtend om half tien koffie klaar stond voor de mensen uit het noorden.
De kantoren werden schoongemaakt door Klaasje. Klaasje Kroon. Die had de wind er goed onder. Als ze bijvoorbeeld de gang had gedweild dan had je het hart niet om daar overheen te lopen. "Links aanhouden, waag niet om op het natte deel te lopen", riep ze dan met luide stem."

Huib vertelt verder hoe hij tijdens directievergaderingen koffie moest uitserveren. Als hij dan binnenkwam stopten de hoge heren met praten totdat hij weer wegging.
"Dat maakt me extra zenuwachtig", vertelde ik later tegen Evert Minkema. "Ja, maar je mag natuurlijk niet weten waar het over gaat", zei Evert.
Ik zeg: "Nou jullie kunnen gerust doorpraten want ook als ik hoor dat de fabriek failliet gaat, zal ik dat zélfs niet doorvertellen aan mijn eigen vrouw."
Overigens heeft de kantine nog een lange periode als kerkgebouw gefungeerd.
Dat was tijdens de restauratie van de Hervormde Kerk van Langerak. Er was in de hoek van de kantine met houten platen nog een soort kleedhokje voor de dominee getimmerd", besluit Huib zijn verhaal.

Op de voorgrond de productiehal van Minkema. Gebouw op de achtergrond is de Vezelpers.

In 1969 tekende zich het einde van het succesverhaal van Minkema af. Stokvis werd door Phillips overgenomen. Ook de servicedienst werd door het bedrijf naar Eindhoven verplaatst. De monteurs konden als Philips-medewerkers daar aan het werk blijven. Een aantal van hen, waaronder de Langerakker Rien Demper, maakten van die gelegenheid gebruik.
Minkema probeerde aanvankelijk als toeleverancier van onderdelen een marktaandeel te veroveren. Maar al snel werd het bedrijf verkocht aan handelsonderneming Ceteco. Niet veel later begon het Japanse bedrijf Koyo in de voormalige wasmachinefabriek met de productie van kogellagers.
Aan het succesverhaal van Minkema was een einde gekomen.

Ed van Tuijl

Minkema huizen om personeelstekort op te lossen

Nieuwpoort – In dit nummer vestigen we de aandacht op twee bedrijven die in de Poort/Langerak en Groot-Ammers, in de periode rond de zestiger jaren van de vorige eeuw, voor veel werkgelegenheid zorgden.

Een Minkema wasmachine.

Vooral Minkema, de fabrikant van Erres wasmachines, kon altijd wel nieuwe medewerkers gebruiken.
De zogenoemde langzaam wasser werd nog altijd goed verkocht en er was bijzonder veel vraag naar de halfautomaat en de volautomaat, waarmee men op de markt kwam.
Kortom, er moest iets bedacht worden om personeel richting Nieuwpoort te lokken.
Een gouden vondst bleek het bouwen van woningen voor het eigen personeel.
Maar ook al waren die huizen toentertijd, vergeleken met nu, gigantisch goedkoop, je kon als Jan Modaal toch niet zomaar een woning kopen.
In 1965 kostten de Twee onder een Kap woningen die in de Polderstraat werden opgeleverd, om en nabij de 19000 gulden. Zeg maar zo'n 8000 euro. Natuurlijk kon je een hypotheek afsluiten, maar je moest wel een bepaald bedrag aan eigen geld inbrengen. Dáár had Minkema het volgende op gevonden. Ze schoten het eigen geld, in dit geval 2600 gulden, in de vorm van een extra lening voor. De zogenaamde toplening. Die toplening werd de eerste tien jaar gewoon verwerkt in de maandelijkse aflossing. Trouwens in die periode 1965 en daaropvolgende jaren gingen de huren regelmatig omhoog. Kortom, na twee jaar aflossen waren de maandhuren van de nieuwgebouwde huurwoningen in de Liesdel al hoger dan het maandelijks aflossingsbedrag dat in de Polderstraat werd betaald.

Het werd allemaal geregeld via de Coöperatieve woonvereniging in Leerdam. De man die de contactpersoon bij Minkema was, Bas Drinkwaard, kon regelmatig de huisaannemer, Gijs den Hartog, vragen om weer een nieuw project te starten. Uiteindelijk werden er in totaal vijftig nieuwbouwwoningen gerealiseerd.
Voor Nieuwpoort in die tijd een enorm aantal. Zowat de halve nieuwbouw.
In de Langerakse Julianastraat stonden ook nog zeven Minkema woningen. De nummers 3 t/m 7 en vier Twee onder een Kap woningen. Nummer 31 t/m 37. Dit waren deels koopwoningen en woningen, die het bedrijf aan de medewerkers verhuurde.

De echte projecten waren in de Nieuwpoortse nieuwbouw. Langerakkers en Poorters die een zondagse wandeling door de nieuwe buurt maakten, vertelden met een brede grijns dat ze door de lege bordenbuurt hadden gewandeld. "Want", zo redeneerde men,

"die jonge gasten hebben na het kopen van zo'n duur huis amper nog wat over om eten op tafel te zetten."

De Nieuwpoortseweg nr. 42 en 44 , Twee onder een kap, waren de eerste woningen. De bewoners waren de familie A. Beuzekom en de familie Koopmans.
Het volgende project was aan de Korte Tiendweg. De nummers 2 t/m 6 met als bewoners de families C. de Bondt, Drinkwaard en Vlot (nog steeds)
Daarna werd in de Liesdel begonnen. De nummers 23 t/m 27 werden gekocht door de families Domburg, De Winter en Batens.
Tegelijkertijd werd de woning Vlietstraat 8 door de familie Schieving gekocht. Dat was overigens een bouwproject van vier woningen, in samenwerking met andere bedrijven.

"De Polderstraat vandaag de dag, links en rechts alleen maar Minkema huizen"

Dan was er een blokje van Twee onder een Kap aan de Liesdel nummer 42 en 44. Met o.a. de familie Hilbrands als eerste bewoners.
Het toentertijd grootste project was de bouw van een rij van negen woningen in de Liesdel. De nummers 29 t/m 43. Eerste bewoners waren o.a. de familie D. Jerphanion en W.G. van As (nog steeds)
Daarna de woningen in de Polderstraat. Een rij van 7 huizen met als eerste kopers o.a. de familie Hakkesteegt en de familie Bakker.

Overigens was er een probleem waar aanvankelijk geen rekening mee werd gehouden. Veel nieuw aangetrokken personeel kwam uit 'de grote stad'. Het huis in Nieuwpoort was de belangrijkste drijfveer. Maar na een jaar of twee waren het vooral de vrouwen die er maar moeilijk aan konden wennen dat ze op het platteland woonden. Ze klaagden bij manlief dat ze allerlei voorzieningen, die ze in de grote stad gewend waren, nu moesten ontberen.
Kortom, manlief nam betrekkelijk snel weer ontslag omwille van een goed huwelijk.
De leegkomende huizen waren echter zo weer verkocht. Eerst nog steeds aan Minkema personeel maar al snel kwamen ze op de vrije markt.
Toen het tweede grote project in de Polderstraat werd gebouwd was dat nog niet aan de orde. Dit keer acht woningen. Allemaal Twee onder een Kap. De nummers 1 t/m 15. De acht eerste bewoners waren de familie Voogd, Klatte, Van der Kleij, Perree, Beuzekom (nog steeds), Scheffer, Van Tuijl (nog steeds) en Muis (nog steeds)
De laatste twee projecten kwamen aan de Vlietstraat nr. 10 t/m 22 een rij van zeven woningen met als een van de eerste bewoners de Familie Aling en de Schoolstraat 11 t/m 19 een rij van vijf woningen met als eerste bewoners o.a. de familie B. Brouwer en de familie J. Zweere (nog steeds)

Kortom, deze voortvarende woningbouw zorgde ervoor dat daarna het hele grondgebied van Nieuwpoort was volgebouwd. Alleen een reepje bij het politiebureau kon nog worden benut. Dat werd uiteindelijk De Driesprong.
Voor verdere plannen was Nieuwpoort afhankelijk van de medewerking van Langerak. Toen waren het nog zelfstandige gemeenten. Nieuwpoort had graag het gebied waar later De Vuurkruidstraat, de Hennepstraat en de Heulkamp werd gerealiseerd. Langerak deed niet moeilijk en verkocht die grond aan de Poort voor het symbolische bedrag van 1 gulden. Een kwestie van vestzak-broekzak, want de twee kernen werden uiteindelijk toch één gemeente.

Ed van Tuijl

Stemrecht werknemers Brink Molyn

Naast het werven van werknemers van Nederlandse origine, werden o.a. bij Brink Molyn ook "gastarbeiders" vanuit Marokko aangetrokken. Op 27 november 1985 mogen ze voor het eerst naar de stembus. Onderstaand het bericht dat in Het Kontakt stond.

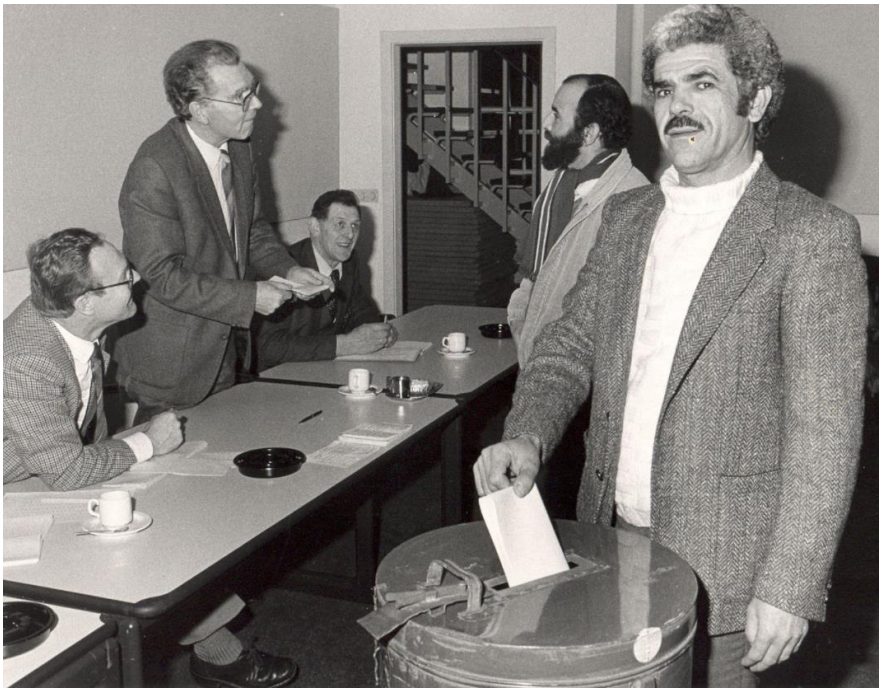

Vandaag zijn in de Alblasserwaard verkiezingen gehouden vanwege de gemeentelijke herindeling, die op 1 januari 1986 van kracht wordt.
Voor het eerst in Nederland mochten nu ook buitenlanders, die langer dan vijf jaar legaal in Nederland wonen, naar de stembus.
In Groot-Ammers brachten al vroeg twee Marokkanen hun stem uit. Dat waren A.A. El Bakrioui en M. Quaalit, die respectievelijk 10 en 17 jaar in Nederland werkzaam zijn.
De heer A.A. El Bakrioui is werkzaam bij verffabriek Brink Molyn in Groot-Ammers.

Groeten uit Historisch Holland

In deze rubriek geven we u tips van uitjes met een historisch karakter in Nederland.

Wat: Verschillende uitjes gerelateerd aan 600 jaar Sint Elisabethsvloed
Waar: Diverse locaties
Website: www.600jaarelisabethsvloed.nl

Wat gebeurde er 600 jaar geleden:
In de nacht van 18 november 1421 braken de dijken door een woeste storm. Deze storm veroorzaakte een van de ergste overstromingen uit de Nederlandse geschiedenis: de Sint-Elisabethsvloed. Een gebied van 48 bij 15 kilometer in Holland en Brabant kwam onder water te staan. Een groot deel van dat gebied kennen we nu als de Biesbosch.

Evenementen rondom de herdenking van de Sint Elisabethsvloed
Loevestein 22-3 t/m 31-12-2022
Water speelt al eeuwenlang een belangrijke rol in het bestaan van Loevestein. In de tentoonstelling "Denkend aan water…", ervaar en zie je letterlijk wat de stand van het water is. Wat betekent water voor Loevestein, voor de regio en voor Nederland?

Loevestein bij hoogwater.

Nieuwe ontwikkelingen en historische gebeurtenissen vormen een expositie waarin je het water kunt zien, horen, voelen en proeven. Het waterjaar wordt geopend met een spectaculair evenement op 25 en 26 maart. Loevestein wordt overstroomd door een virtuele vloed.

Biesbosch Museumeiland 19-11-2021 t/m 30-11-2022

Het Biesbosch Museumeiland toont de thematentoonstelling "De kracht van het water". Eeuwenlang wordt Nederland bedreigd en gevormd door overstromingen. In 1421 ontstaat hierdoor zelfs de enorme binnenzee die Biesbosch gaat heten.

In deze tentoonstelling ter ere van 600 jaar Sint Elisabethsvloed wordt verteld over de feiten en fictie van het ontstaan van de Biesbosch. Aan de hand van een tijdlijn door het hele museum worden de overstromingen door de eeuwen heen zichtbaar gemaakt. Rijkswaterstaat en HWBP laten zien hoe Nederland zich beschermt en voorbereid op eventuele overstromingen in de toekomst.

Thematentoonstelling De kracht van het water.

Het Wiegje van Beatrijs, Kinderdijk

Volgens de legende spoelde tijdens de St. Elisabethsvloed van 19 november 1421 bij een dijk in een dorp dat nu Kinderdijk heet, een wieg aan. In de wieg lag een kindje, Beatrijs geheten. Er was ook een kat die de wieg, door heen en weer te springen, in evenwicht hield en zo het leven redde van de baby.

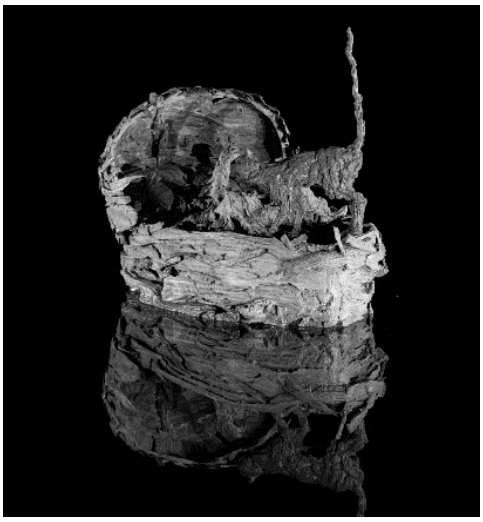

Kunstwerk Het wiegje van Beatrijs en de kat.

Een in het water drijvend driedimensionaal kunstwerk geeft de legende weer. Roel Teeuwen heeft het in brons gegoten kunstwerk met natuurlijke materialen opgebouwd. Bij het berekenen van het drijvend vermogen, van het ongeveer 500 kilo zware kunstwerk, kregen ze hulp van IHC Kinderdijk. Tijdelijke ligplaats van het kunstwerk is bij het Wisboomgemaal. Het kunstwerk verhuist later naar een baai in de rivier de Noord. Wanneer dit gebeurd hangt af van afronding van woonwijk Kloosterrein, dus voorlopig nog te zien bij de molens van Kinderdijk.

Zoals bovenstaand te lezen is, zijn er veel plaatsen te bezoeken, die hun eigen invulling hebben gegeven aan het jubileumjaar van de Elisabethsvloed. Gelukkig is de cultuursector ook weer open en kunnen we genieten van de interessante cultuur van Nederland. Voor een overzicht van vele evenementen, kunt u de website www.600jaarelisabethsvoed.nl raadplegen.

Van de redactie

Bron: *www.600jaarelisabethsvloed.nl;*
Het Kontakt, 16 november 2021

Eerste bruiloft

Vrijdag 21 januari 2022 was het zover: voor het eerst sinds de verbouwing van het stadhuis van Nieuwpoort kon de trouwzaal in gebruik worden genomen: Danny den Hartog en Lucia van Groningen gaven elkaar het JA-woord.

De trouwzaal is opnieuw ingericht en ziet er modern en sfeervol uit. Een prachtige plek om je huwelijk of partnerschap te beginnen! Voor wie ook deze plannen heeft, een afspraak maakt u via de gemeente Molenlanden.

We wensen Danny en Lucia een lang en gelukkig leven samen en veel plezier in hun huis aan de Hoogstraat in Nieuwpoort Vestingstad.

Danny den Hartog en Lucia van Groningen in de vernieuwde trouwzaal. En ze hebben JA gezegd!

Al 86 jaar: "Transport is onze sport."

G. van den Dool B.V.

Groot-Ammers: In het verhaal over de wasmachinefabriek van Minkema werd duidelijk dat dit bedrijf, net als Brink trouwens, ook zorgde voor werkgelegenheid voor, met name, transportbedrijven in Langerak en Nieuwpoort.
Zo werd de verf van Brink gedistribueerd door A. den Hartog Transport Langerak BV. En zorgde G. van den Dool Transport BV ervoor dat de wasmachines bij de ERRES vestigingen werden afgeleverd.

"Eigenlijk", zo vertelt Hannie van den Dool, de oudste dochter van Gert van den Dool, de oprichter van het Nieuwpoortse expeditiebedrijf, deed mijn vader dat aanvankelijk al vóór hij zijn eerste vrachtwagen had aangeschaft. Met een transportfiets, met daarop een grote mand, vervoerde hij al kaasvaatjes voor Minkema. Naar afnemers in de hele regio. Ook aan de andere kant van de Lek. Je kunt het je haast niet voorstellen. Hij bezorgde bijvoorbeeld in Zwammerdam. Dat moet een pittige fietstocht zijn geweest."
Het geeft wel aan dat Gert al op jonge leeftijd een passie had voor transport.
Hij zei altijd: "Mijn sport is transport." Nog altijd verwoordt het bedrijf dat als slogan op haar website: "Transport is onze sport." Al 86 jaar.

In 1936 besloot Gert Dool, zoals hij in de Poort werd geduid, om zijn transportbedrijf op te starten. Hij leende geld van zijn ouders en begon met een T-fordje. Volgens dochter Riet, ook nu nog bij de bedrijfsvoering betrokken, reed dat ding nog op een hout gestookte generator. Er werd van alles vervoerd. Naast de houten kuipen en andere Minkema producten ook veel vracht die via schepen in de haven van Nieuwpoort werd afgeleverd.
Riet: "Hij heeft stenen en zand vervoerd vanaf de oude steenfabriek naar dijkwerkzaamheden hier op de Veersedijk en verder."
Toen Minkema landelijk uitgroeide tot de producent van de ERRES wasmachines groeide Dool transport net zo hard mee.
Teus Boele was de chauffeur die zich vooral met dat transport van wasmachines heeft beziggehouden. Nog een bekende chauffeur was Dingeman Romijn.
Teus reed, net als zijn neefje Leo, als kind al graag mee met Gert.

Gert v.d. Dool trots bij zijn Mercedes.

Riet: "In de begintijd werd gereden met een Magirus Deutz, een Duitse vrachtwagen. Mijn vader had nu eenmaal iets met Duitse merken. Zodra het kon kwam de eerste Mercedes. Maar ik heb begrepen dat er kort na de oorlog tweedehands Amerikaanse

legervoertuigen op de markt kwamen. Daar hebben we ook mee gereden."
"Dat klopt", vult broer Bas aan. "Kort na de oorlog reden we met GMC- vrachtwagens. Dat waren omgebouwde Amerikaanse legervoertuigen. Daarna werden het Magirus Deutz vrachtwagens. Maar die bevielen niet. Er waren altijd veel problemen met de luchtgekoelde motoren. Daarom werden ze vervangen door Mercedes-Benz vrachtwagens. Tussendoor kwam er ook nog wel een Scania, Volvo of Daf. Maar meestal, nu ook nog, was het toch Mercedes waarmee we reden."

Gert van den Dool trouwde in 1943 met Maaike. Het stel kreeg 8 kinderen. Vier jongens Jan, Bas, Gert en Piet. En vier meisjes Hannie, Ans, Riet en Gusta.
De jongens zouden, op de veel te jong gestorven Piet van den Dool na, binnen het bedrijf werkzaam zijn.
Bas en Gert als volbloed chauffeurs, terwijl Jan meer de man van de garage was. Hoewel hij ook regelmatig achter het stuur plaatsnam als er een vervanger nodig was. Overigens werden de dochters, zodra ze dat konden, regelmatig ingeschakeld.
Hannie: "Om mee te laden of te lossen. Nee, geen wasmachines. Maar het kleinere spul. Ik heb nog wel eens op het station in Gorinchem een wagonlading verpakkingsmateriaal mee moeten lossen. Thuis aan de Binnenhaven en vanaf 1965 op het adres Bij de Waterschuur nr. 21 regelde mijn moeder de administratieve kant van het transportbedrijf. Ze was ook de planner. Ze had daar echt talent voor. Als een chauffeur belde dat hij gelost was, kon ze altijd wel een terug vracht regelen. Kortom, bij haar reden de wagens bijna nooit zonder lading heen of terug. Het werd in het begin allemaal aan de keukentafel gedaan. Daarna kwam er een aparte ruimte. De wagens stonden hier tegenover ons huis in 'het dalletje' bij de begraafplaats geparkeerd. Later werd dat vertrek vanuit De Poort steeds vaker een probleem. De achterweg was voor die grote auto's veel te smal.
Maar ik weet wel dat mijn vader eventuele schadegevallen bij andere bewoners, altijd snel en ruimhartig oploste."

Gert van den Dool met zoon Jan.

Behalve de wasmachines vervoerde Van den Dool grote hoeveelheden ramen en kozijnen. Vaste klant was het timmerbedrijf Voormolen. Ook binnen de wallen werkzaam.
Hannie: "Dan had pa vooral met Wim Voormolen te maken. Dat waren twee bijzondere karakters. Allebei eigenwijs. Kortom, ik heb mijn vader vaak genoeg horen zeggen. Het is genoeg geweest. Ik rij niet meer voor die man. Of andersom dat Wim Voormolen liet weten. Jij hoeft hier niet meer voor te rijden. Ik zoek wel een andere vervoerder. Maar

twee dagen later, als mijn moeder het voor elkaar kreeg dat er even een goed gesprek werd gevoerd, was de vrede weer getekend."
Dat vrachtwagens een belangrijke rol speelden binnen het gezin wordt extra duidelijk als Hannie verhaalt hoe zelfs de familie-uitstapjes met de vrachtwagen werden ondernomen.
"Een dagje naar de bossen of de bollenvelden. Dan werd er een groot zeil over de laadbak gespannen en daar gingen we. Alle kinderen achterin.
Bij de bollenvelden waar een lange rij auto's meestal in de file stonden, stond daar als enige onze vrachtwagen tussen. Vader legde een kleed in de berm, Daar gingen wij op zitten, keken naar het mooie bollenveld. En als hij intussen zo'n honderd meter verderop in de file stond, pakten wij het kleed op, liepen tot aan de vrachtwagen, legden daar het kleed neer en bekeken het volgende bollenveld.

Teus Boele met op de wielkas Bas van den Dool (l) en Arie Boele (r).

Pa sukkelde verder in de file en wij haalden hem steeds in.
Mijn vader was helemaal gek van de Formule 1 wedstrijden. Mocht ik mee naar de Nürburgring. Weet je hoe hij ging. In een overall vol smeervegen. Een poetsdoek half uit zijn broekzak hangend. Net alsof hij een van de monteurs was. Zo probeerde hij dan brutaalweg in de paddock te komen. Dat lukte hem ook nog. Hij keek zijn ogen uit. Nee, de anderen gingen gewoon op de tribune zitten"

Voor het transportbedrijf was de verplaatsing naar het Industrieterrein Gelkenes een mijlpaal. Overigens vond Gert dat helemaal niks. Hij verzette zich ertegen. Sloot zich direct aan bij de nieuwe politieke partij die in de Poort werd opgericht. Met als belangrijk programmapunt dat de gemeente de uit te kopen bedrijven zoveel mogelijk financieel moest steunen. Hij stierf in 1982 dus maakte de verplaatsing uiteindelijk niet meer mee.

Dat Van den Dool Transport ook internationaal aan de weg durfde te timmeren en zelfs achter het ijzeren gordijn de nodige avonturen beleefde kan Bas zich nog goed herinneren.
"Ja", zegt hij. "Dat begon met ritten naar landen als Hongarije, Tsjecho-Slowakije en Polen. Maar daarna ook Rusland. Veel naar Moskou. Met ladingen medicijnen en producten van Philips. Ook verre tochten. Naar Alma-Ata in Kazachstan. Waren we vijf weken onderweg en stond er bij thuiskomst 15000 kilometer op de teller.

De meest avontuurlijke en tevens laatste rit naar Moskou werd een dramatische onderneming. Het was in 1995, een week voor Kerst. Toen we Rusland wilden verlaten ging het aan de grens bij de controle van de vervoersdocumenten helemaal fout. Het bleek dat er valse stempels waren gebruikt om zo invoerrechten te ontduiken. Een oudere douanebeambte constateerde dat het allemaal niet in orde was. De andere dag moesten alle documenten terug naar Moskou voor nadere inspectie. Kortom, de vrachtwagen werd in beslaggenomen en er volgde een periode van een half jaar waarin we heel wat keren naar Moskou moesten vliegen om onze wagen terug te krijgen. We moesten zelfs een bankrekening in Moskou openen en daar 25000 dollar naar overmaken. Voor dat geld konden we de vrachtwagen terugkopen. Toen dat allemaal geregeld was gingen Jan en ik weer naar Moskou. Daar moesten we bij de bank eerst het hele bedrag opnemen en omwisselen voor roebels. Dat was de eis. In Russisch geld af komen rekenen.
Ik zie ons nog lopen daar in hartje Moskou. Jan met twee boodschappentassen vol roebels en ik met de overige papieren in een tasje en een mes in mijn broekzak. Voor het geval we overvallen zouden worden.
Uiteindelijk konden we de wagen ophalen en meenemen naar de vertrouwde 'Poort'

Tot slot beaamt Bas dat het bedrijf in de drukste periode met zo'n twintig wagens op de weg zat. "Zeg maar de helft op het buitenland en de andere helft in het binnenland. Behalve kozijnen en deuren voor Rotterdamse nieuwbouwprojecten vervoerden we voor een bedrijf uit Vuren complete dakkappen. Jaren en jaren hebben we dat gedaan. We hebben ook vaak aggregaten vervoerd.
Na 2008 toen we met de kredietcrisis te maken kregen, besloten we om af te schalen. Terug naar vijf, zes wagens. Toen kwamen we erachter dat je met minder wagens zelfs een beter bedrijfsresultaat kon boeken. Vandaar dat het aantal vrachtagens sindsdien zo'n beetje hetzelfde is gebleven."

Ed van Tuijl

Vragen aan een vrijwilliger

Wie: Albert Zwijnenburg **Lid sinds:** 2021

Albert is geboren in Langerak, als oudste van een boerengezin met 6 kinderen, 3 jongens en 3 meisjes. Tot zijn 55e heeft hij geboerd, toen werd hij ziek. Hij merkte dat hij niet de

zorg aan zijn beesten kon geven die hij wilde. Hij besloot daarom na een jaar om de boerderij te verkopen.

Inmiddels weet hij dat hij destijds zijn roeping in de zorg mis is gelopen. Na de MAVO ging hij naar de Middelbare Landbouwschool. Als vanzelfsprekend nam hij de boerderij van zijn vader over aan de Melkweg in Langerak. Tegenwoordig doet hij, naast verschillende baantjes, vrijwilligerswerk in het hospice in Gorinchem. Vrijwilligers en professionals runnen samen een groot huishouden. Hij vindt het heel fijn om deze mensen in hun laatste levensfase te ondersteunen. Gesprekken gaan alle kanten op en een beetje gekkigheid moet ook kunnen. Hij voelt de waardering van de bewoners en gaat er graag naartoe.

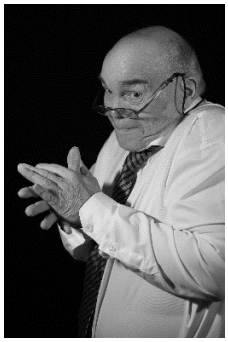

Albert tijdens de auditie voor NP 700+ in 2018

En tijdens de vossenjacht in november 2021 voor het Yuverta Wellantcollege.

In zijn jonge jaren speelde hij met veel plezier toneel bij de CPJ. Ook was hij regisseur en jurylid, maar het liefste speelde hij zelf in een klucht. Nadat hij de CPJ ontgroeid was, zat hij een tijdje bij Lagroni.

Waarschijnlijk meer als noodzaak dan hobby, sport Albert driemaal in de week in de longgroep van Efflux Fysiotherapeuten. Een overblijfsel van zijn ziekte en goed voor zijn conditie.

Annie Slob was ook degene die hem warm maakte om vrijwilliger te worden bij de HKN. Sinds drie jaar is hij stadsgids in Nieuwpoort. En met zijn achtergrond als toneelspeler, was hij uiteraard te porren om tijdens de vossenjacht in 2021 verkleed rond te lopen in Nieuwpoort.

Bij het gidsen vindt hij het belangrijk om op de deelnemende mensen in te spelen met het verhaal wat hij vertelt. Als het inwoners zijn, dan hoort daar vaak een ander verhaal bij dan bij gasten die van buitenaf komen. De interesse van de gasten laat hij ook meetellen. Hierbij laat hij de mensen ook graag aan het woord, als ze wat toe te voegen hebben. Zo leert hijzelf iedere keer weer een beetje bij. Ook doet hij thuis onderzoek om verhalen beter te kunnen vertellen. Op deze manier kan hij zijn eigen draai aan de verhalen geven en is het iedere keer weer anders.

Albert oppert graag "wilde" ideeën voor de invulling van bijvoorbeeld Stadsboerderij Vredebest, zoals maandelijks kaas maken en het nabouwen van een houten schouw en hiermee varen op de gracht.

Zo te horen heeft Albert een creatief brein en zet hij dit o.a. in om de stadswandelingen in Nieuwpoort tot een leuke beleving te maken.

Albert geeft het stokje over aan Anja Veltromp.

Van de redactie

Oude gebruiken

We leven nu in het digitale tijdperk. Veel vroegere "tastbare" voorwerpen of hulpmiddelen zijn hierdoor in onbruik geraakt. Het is voor sommigen moeilijk voor te stellen, dat er een tijd is geweest zonder al deze digitale hulpmiddelen.

En toch is dit vaak niet eens zo lang geleden! In deze rubriek zullen we in iedere By Clockgeluy een gebruik of voorwerp uit vervlogen tijden bespreken. Tijdens dit jubileumjaar van het rampjaar 1672 van de Oude Hollandse Waterlinie, gaat het oude gebruik, hoe kan het ook anders, over de vroegere inundatie.

Inundatie van de Alblasserwaard 1672

Het volk redeloos, de regering radeloos en het land reddeloos

De inundatie op het land tussen de Lek en de Merwede moest verkregen worden uit de rivieren de Lek, de Merwede en de Linge en gedaan worden door het openzetten van uitwateringssluizen in de dijken en het doorsteken van deze dijken.
Nicolaas Vivian, Arent van der Graeff, H. van der Meer en Claes Raet werden door de Staten van Holland opgedragen voor de inundatie te zorgen. Er werd begonnen met het weggraven van hoger gelegen buitendijkse grond rond Dalem, een dorp in de Tielerwaard (Zuid-Holland). Het dorp behoorde tot 1986 bij de provincie Gelderland. Dit gaf direct problemen met het soevereine Gelderland, maar landsbelang was reden tot toestemming. Dit werd op 12 juni 1672 gegeven.

Sluizen geopend

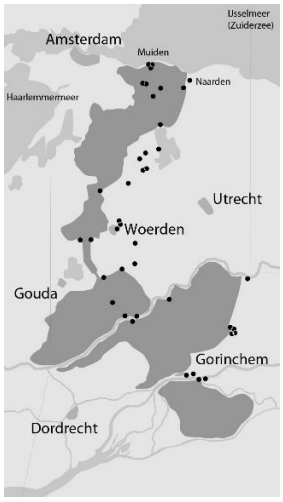

Overzicht Oude Hollandse Waterlinie

De sluizen werden geopend en een hoge waterstand door een sterke noordwesten wind gaf hoop op een snelle inundatie, teniet gedaan door opstandige boeren, die stelden dat de verdediging van de stad Gorinchem slecht was en inundatie nutteloos. In plaats van hulp om Gorinchem te versterken bezetten zij de poorten van de stad en sloten de sluizen en bewaakten de dijken om te voorkomen dat zij werden doorgestoken.
Veldmaarchalk Wirtz arriveerde op 19 juni in Gorinchem en een aantal boeren werd opgepakt en later bestraft.
De sluizen rond Dalem en Ameide werden weer geopend en bewaakt. Het land ten oosten van de Souwendijk, de scheiding tussen de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden, werd geïnundeerd. Dit ging niet zo snel als gehoopt.

Veldmaarschalk Wirtz
Wirtz schreef aan de Staten, dat mogelijk een lage waterstand de oorzaak was, maar hij niet voldoende kennis had van het gebied.
Op 26 juni stond het gebied ten oosten van Gorinchem, Dalem, Arkel en Heukelom onder water en de sloten in de Boven-Alblasserwaard stonden tot de bovenkant vol.
De inundatie in het gebied tussen de Lek, de Linge en de Vijfheerenlanden was op 3 juli nog steeds niet voor elkaar. Boeren waren nog steeds bezig dit te voorkomen door het water weg te laten lopen. Ingenieur Paen (ontwerper van de inundatiesluis in Nieuwpoort) werd gevraagd versterkingen te ontwerpen zodat de sluizen rond Gorinchem konden worden bewaakt.
Met de inundatie van de Alblasserwaard wilde men zo lang mogelijk wachten om voedsel voor de paarden te kunnen behouden. Dus in het belang van Wirtz leger en niet in het belang van de boeren.

Wirtz was in dienst van de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden en op 17 januari 1668 werd hij benoemd tot veldmaarschalk. In dat jaar hield hij zich samen met Johan Maurits van Nassau-Siegen en hun leger op aan de IJssel. In 1672 werd hij na het verraad van Montbas door stadhouder Willem III van Oranje naar Tolhuis gestuurd om deze bres in de Nederlandse verdediging te dichten.

Inundatie van de Alblasserwaard
Tot woede van de boeren liet Wirtz dijken openen en de sluizen bij 't Elshout en Ammers werden dichtgemaakt om te voorkomen dat het daar weer weg kon stromen door boerenacties.

Een voorstel van de boeren om deze sluizen weer te openen om er voor te zorgen dat de Beneden-Alblasserwaard droog bleef en het vee kon opvangen werd door Wirtz aangenomen maar tegelijkertijd opende hij de Merwededijk (Knijperdijk) omdat hij wist dat de boeren veel manieren hadden om het water weg te laten lopen. Dat deden zij door het water uit de Boven-Alblasserwaard via de Beneden-Alblasserwaard weg te laten lopen. Ook de uitwateringssluizen bij Alblas, Ammers en Giesenburg stonden open.
De Nieuwendijk werd op verzoek van Dordrecht aan de Staten doorgestoken om zo de inundatie in stand te houden. Ook de Merwededijken werden verder open gegraven maar daar er rond 9 juli veel water door de wetering van de Giesen stroomde bleef de inundatie problematisch.
Omdat Wirtz niet verantwoordelijk gesteld wilde worden voor dit probleem schreef hij op 12 juli een brief aan de Staten waar hij klaagde over de "bedriechelijckheit der ingesetenen"

Overzichtsfoto Alblasserewaard met plaatsnamen

Plakkaat
Het antwoord op deze brief was een "plakkaat" van de prins van Oranje, die de "waterafleiders" de doodstraf in het vooruitzicht stelde.

Gevolgen voor de bewoners
De beslissing om het water in de sloten zo lang mogelijk tot "het randje" te laten staan om er voor te zorgen dat de paarden van het leger voldoende gras hadden om te eten geeft al aan dat er weinig medeleven was met de boeren en zij die afhankelijk waren van het land. Het was juni/juli, dus het gras had geoogst kunnen worden. Andere gewassen gingen verloren. Boerderijen kwamen onder water te staan en er was maar een beperkte mogelijkheid het vee elders onder te brengen.
Het is niet moeilijk voor te stellen wat voor een impact het had op de gezinnen in de polder. Veel boerderijen waren primitief, dus geen stenen muren. Door het water losten de lemen muren op en zakten in elkaar.
Een verhaal is bekend van een reiziger, die in 1860 toen de Krimpenerwaard onder water stond, reisde van Gouda naar Haastrecht en meldde, dat alle stallen van boerderijen ingestort waren.

Tijdelijk onderkomen
Aannemelijk is dat er onderdak gezocht werd bij familie, die op droge plekken woonden, anders bleef er niets anders over om iets te bouwen op de dijken, zoals gebeurde in 1820 toen de Alblasserwaard langdurig onder water stond. Dit leidde tot de uitbraak van ziekten en een hoge sterfte onder de kinderen.

De Nederlandse stedenmaagd smeekt tot de hemel: de dijken breken, "armoede" en "neringloosheid" liggen aan haar voeten. De oorlog put het land uit. Detail van een pamflet uit 1674.

Verzet van de boeren
Bevelhebber Wirtz liep tegen een probleem aan, die hij niet goed kon inperken. Zijn manschappen konden de polder niet goed in. Zij ondervonden dezelfde problemen als de naderende vijand, die tegengehouden moest worden door de inundatie. De lokale boeren wisten precies waar de sloten liepen en waren gewend zich met schouwen te verplaatsen en hadden grote ervaring hun land ook tijdens natte perioden zo goed mogelijk droog te krijgen.

Rob Anders

Bronnen:
Kaartenarchief Petra Deelen; Archief Hist. Ver. Haastrecht; Googlebooks De verdediging van Nederland in 1672 en 1673, Auteur: Jan Willem van Sypesteyn; Wikipedia

Sociale woningbouw in de regio

Anno 2022 is het bijna vanzelfsprekend, dat er stichtingen of corporaties zijn, die huurwoningen beheren. Dit is niet zomaar tot stand gekomen. Zonder hier in te gaan op de huidige krappe woningmarkt, waarbij het heel lastig is een betaalbare (huur)woning te krijgen, volgt hier een samenvatting van het ontstaan van sociale woningbouw in onze regio.

Hofjes
De eerste voorbeelden van sociale woningbouw waren "hofjes". In veel steden zijn hier nog voorbeelden van te zien. Gedreven door sociale bewogenheid en menslievendheid bouwden welgestelde stedelingen huisvesting voor armen, weduwen en zieken.
Verder waren er enkele sociaal/liberale werkgevers, die begrepen, dat goede huisvesting belangrijk was voor het welzijn van hun arbeiders en dat zij personeel konden aantrekken met de belofte van een huis. (Zie voorbeeld fabrikant Minkema uit artikel Ed van Tuijl).

Woningbouwverenigingen
In de 19e eeuw ontstond er georganiseerde sociale woningbouw om de vaak schrijnende leefomstandigheden van burgers te verbeteren. In Amsterdam werd in 1852 de eerste woningbouwvereniging opgericht. De overheid ging zich met dit probleem bemoeien. Toch werd pas in 1901 de eerste Woningwet en Gezondheidswet in werking gesteld. Er kwam een Inspectie van Volksgezondheid en de overheid ging zich bemoeien met Huisvestingsverordeningen. Aanpassingen van de Woningwet volgden in 1921 en 1931. Maar ook na de Tweede Wereldoorlog is de Woningwet herhaaldelijk gewijzigd. Tegenwoordig gelden er vanaf 2011 zelfs Europese woonverhuurregels.

Woningbouw in de regio
De voorheen zelfstandige gemeenten Langerak, Nieuwpoort, Groot-Ammers en Streefkerk organiseerden ieder op hun eigen wijze de sociale woningbouw. Vanaf 1972 werken Langerak, Nieuwpoort en Groot-Ammers samen in één gezamenlijke Woningbouwstichting. Streefkerk had nog lang een eigen Woningbouwvereniging, Beter Wonen, die in 2006 samen ging werken op het gebied van woonruimteverdeling met de gemeente Liesveld.
In het vervolg van dit verhaal wordt niet verder ingegaan op de woonruimtehistorie van Streefkerk, maar kijken we naar de voormalige gemeenten Langerak, Nieuwpoort en Groot-Ammers.

Langerak
Om in de huisvesting van arbeiders van de steenfabriek "De Valk " te voorzien is in 1919 de Stichting Woningbouw Langerak opgericht. Daardoor was het mogelijk om voor Rijkssubsidie in aanmerking te komen ten bate van de sociale woningbouw. In 1920 zijn er 24 woningen gebouwd door deze Stichting in plan De Valk, gelegen binnendijks

tegenover de steenfabriek, later Koyo. Maar al snel daarna raakte de verouderde steenfabriek in financiële moeilijkheden. Er ontstond leegstand door ontslag van arbeiders, die uit Drenthe afkomstig waren en daar weer naar terug vertrokken. In 1928 ging de steenfabriek failliet. Ook de woningbouwstichting was gedwongen tot liquidatie. De Raad van Langerak besloot om het woningbedrijf voort te zetten als een apart gemeentelijk woningbedrijf, bestuurd door B en W. Alle huurwoning-uitbreidingen vanaf de Wilhelminastraat en Julianastraat zijn tot 1972 gebouwd door dit gemeentelijk woonbedrijf. Vanaf 1972 is dit woningbedrijf opgegaan in de vanaf 1949 bestaande Woningbouwstichting Groot-Ammers.

Nieuwpoort
Nieuwpoort heeft nooit een eigen woningbouwstichting gehad. Vanaf het begin is er altijd een gemeentelijk woningbedrijf geweest. Maar het precieze begin is moeilijk te achterhalen, omdat in de archieven de dossiers van het woningbedrijf pas beginnen in 1931. Vermoedelijk is men er zo rond 1910 mee gestart. De nu nog bestaande woningen, Hoogstraat 2 t/m 12, zijn in 1921 gebouwd.

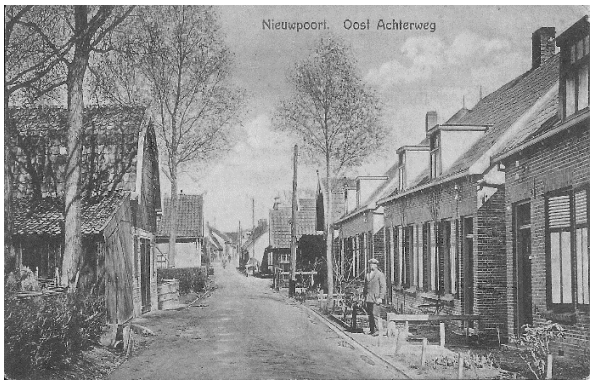

Maar al eerder waren er gemeentehuurwoningen in rij gebouwd, bijv. Achter de Kerk en Bij de Waterschuur. Deze zijn intussen alweer afgebroken en in 1977 door nieuwbouw vervangen.

Het wekelijks ophalen van de huur in Langerak en Nieuwpoort werd in de periode 1956 tot 1985 uitgevoerd door de gemeentebode D.J.v.d. Hee uit Groot-Ammers. Nu verloopt deze inning voor 80% via automatische incasso.
Het toezicht op het gemeentelijk woningbedrijf berustte bij de Gedeputeerde Staten (GS) van Zuid-Holland. De verordening over het beheer van een gemeentelijk woningbedrijf moest vanaf 1931 zo om de 4 á 5 jaar ter goedkeuring worden opgestuurd naar GS. Soms werd dit wel eens vergeten, of was de verordening niet aangepast aan nieuwe wet-geving. Dan kwam er een aanmaning van GS om zich aan de voorgeschreven regels te houden en moest de Raad een nieuw besluit nemen.
Na de oorlog zijn er vanaf 1957 in het plan Nieuwpoortseweg ten zuiden van de Nieuwpoortse wallen tientallen sociale huurwoningen gebouwd. Deze staan nu langs de Nieuwpoortseweg, Schoolstraat, Liesdel, Polderstraat, Korte Tiendweg en Vlietstraat.

Inmiddels hebben deze woningen alweer een grondige renovatie ondergaan. Op enkele oude woningen na, zijn alle huurwoningen evenals die in Langerak in 1972 overdragen aan de Woningbouwstichting Groot-Ammers. Zo is de Woningbouwstichting Groot-Ammers, destijds gevestigd aan de Beatrixstraat in het gebouw van de dienst Gemeentewerken te Groot-Ammers, voortgezet onder de nieuwe naam Woningbouw Stichting Groot-Ammers, Nieuwpoort en Langerak.

Groot-Ammers
Ook Groot-Ammers heeft zijn eigen woningbouwverleden. Begin 1900 was het een welvarende gemeente met vele kaashandelaren, middenstanders en ambachtelijke bedrijven, industrie die paste bij de schaalgrootte van die tijd. Er bestond particuliere woningbouw of het waren woningen die door particulieren of bedrijven verhuurd werden. Een woningbouwbedrijf is er vóór de oorlog nooit geweest. Wel kocht in 1928 de gemeente een perceel grond aan het Fortuynplein om door te verkopen aan particulieren, die daar 4 arbeiderswoningen mochten bouwen.
Pas in 1949 is de Woningbouwstichting Groot-Ammers opgericht in navolging van reeds bestaande woningbouwcorporaties bij omliggende gemeenten.
Het doel was: huurwoningen bouwen en beheren op sociale en klantgerichte wijze voor de inwoners met lage inkomens. Een stichting, die dat zonder winstoogmerk nastreeft kwam in aanmerking voor Rijkssubsidie. Bij notaris Nortier in Streefkerk is in 1949 de Stichtingsakte van deze woningstichting gepasseerd. De eerste bestuurders van deze Woningbouwstichting (WBS) waren onder meer Joh. Kars, Kl. den Oudsten, C. v.d. Wolf, J. v.d. Hee, M. Vermeulen en Dr. Muys v.d. Moer.

De eerste 6 woningen werden in 1949 in de Emmastraat gebouwd, later volgde de bouw in de Julianastraat. In de jaren daarna volgden de bouwlocaties elkaar op en zijn er tientallen huurwoningen gebouwd. In 1972 had WBS 177 woningen in exploitatie.
Om meerdere redenen was er aanleiding om de bouw en het beheer van de sociale huurwoningen in deze 3 gemeenten te bundelen Een gemeentelijk woningbouwbedrijf bestuurd door B&W, met goedkeuring van de Raad, voldeed niet meer aan de Rijks- en Provincievoorwaarden van een modern, democratisch en transparant beheer met inspraak van de huurders. De verstrengeling met de dienst Gemeentewerken voor de technische uitvoering functioneerde onvoldoende. En de taken voor een sociaal huurwoningenbeleid ontwikkelden zich en breidden zich uit met maatschappelijke functies en meer diversiteit in de huisvesting, zoals jongerenhuisvesting, seniorenwoningen, verzorgingsappartementen met opvang en verzorging van ouderen, woongroepen en dagopvang. Later volgde ook de huisvesting van een huisartsenpraktijk, fysiotherapie en kantoor Rivas. Om dat te kunnen ontwikkelen was een breder draagvlak nodig met meer professionele kennis.
Voldoende redenen om samen verder te gaan in een nieuwe Woningbouwstichting voor Groot-Ammers, Nieuwpoort en Langerak. Het gezamenlijk woningbezit verdubbelde van Groot-Ammers met 177 woningen en Nieuwpoort en Langerak met 175 woningen naar gezamenlijk 352 wooneenheden.

Eind 2012 was dat uitgegroeid tot 951 verhuureenheden.

Lek en Waard Wonen
Voordat deze nieuwe WBS-organisatie van de drie Lekgemeenten goed geolied functioneerde, stroomde er nog veel m³ water door de rivier De Lek. Er ging een aantal jaren voorbij om de meningsverschillen van de betrokken partijen op te lossen. De drie gemeenten stelden hun voorwaarden, men dacht verschillend over de overdrachtswaarde, etc. De WBS wilde zelfstandig haar koers bepalen. Gemeenten gaven de voorkeur aan de verenigingsstructuur boven de stichtingsvorm. De provincie stelde steeds weer wijzigingen voor om de concept statuten te laten voldoen aan de regels van toegelaten instellingen voor dit doel. En notaris van Driel uit Streefkerk moest uit die kluwen van opvattingen een juridisch sluitend akkoord proberen samen te stellen. Een hele klus. Uiteindelijk bleef de rechtsvorm een stichting en op 7 september 1981 passeerde de akte met de nieuwe statuten.
Gevestigd in het gebouw van de dienst gemeentewerken verhuisde het kantoor van WBS naar het vrijgekomen stadhuis te Nieuwpoort en enkele jaren later naar Binnenhaven 8, Nieuwpoort.
De WBS bouwde een eigen technische dienst op en gaf invulling aan de bredere taakstelling.

De eerste grote opdracht van de nieuwe stichting die tot uitvoering kwam was de bouw van het seniorencomplex de Vijverhof in 1974 voor Nieuwpoort/Langerak. Bestaande uit 44 appartementen, kosten circa drie miljoen gulden. Dit project werd uitgebreid met 16 huur- en 10 koopwooneenheden en in 2006 opnieuw met 33 huurappartementen.

In 1984 volgde de bouw van het jongerencomplex Prinsenhof in Groot-Ammers. In 2010 is het woon/zorg complex de Hof van Ammers geopend en begin 2013 de Ammerse Veste. Daartussendoor zijn veel woningen in Liesveld gebouwd. De uitbreidingen van het onroerend goedbestand betekende ook toename van de bouw- en beheerstaken. Daarvoor was meer kantoorruimte

noodzakelijk. De oplossing werd gevonden door zich te vestigen in het monumentale pand Buitenhaven 9 naast het Arsenaal in 1993. Dit is de voormalige woning van de huisarts Dr. van Straten, later kantoor van de Zilverfabriek, gevolgd door de Grondmij.

Bij de uitvoering van de bouwplannen en de onderhoudswerkzaamheden geeft WBS er de voorkeur aan indien dat mogelijk en toelaatbaar is, hiervoor de plaatselijke bedrijven in te schakelen, waarmee de lokale werkgelegenheid wordt bevorderd. De laatste jaren is er veel geïnvesteerd in planmatig onderhoud met kozijnen te vervangen door kunststofkozijnen en dubbelglas, HR -cv-installaties, keukenrenovaties e.d.
Kernuitgangspunt is gebleven, om in de sociale huursector woningen beschikbaar te stellen aan inwoners die vanwege hun inkomen of andere omstandigheden, moeilijkheden ondervinden bij het verkrijgen van passende woonruimte.
Daarnaast is er groeiende aandacht voor de maatschappelijke functie door incidenteel plaatselijke projecten te sponsoren, die de leefbaarheid bevorderen. Voorbeelden zijn de bijdragen aan de speeltuinvereniging te Groot-Ammers en de kinderboerderij, het ondersteunen van sociale activiteiten bij de Vijverhof en de aanleg van de landijsbaan in Langerak.
Maatschappelijke ontwikkelingen, democratisering, inspraak van huurders, instellen van een klachtencommissie en toenemende wetgeving, waren voor de WBS aanleiding om in 2001 de statuten daarop aan te passen onder een nieuwe naam en logo "Lek en Waard Wonen", maar met dezelfde oorspronkelijke doelstelling.
Voor bestuur en medewerkers geldt een verplichte code voor geheimhouding en zijn er regels vastgelegd ter voorkoming van verstrengeling van belangen, het aannemen van relatiegeschenken, maar ook verboden om te roken, alcoholgebruik en onterecht telefoongebruik. In een beleidsnota zijn deze zaken duidelijk omschreven.

In 2006 is een samenwerkingsorgaan gestart voor de woonruimteverdeling in Liesveld met de woningbouwvereniging uit Streefkerk.
Maar ook dit is verleden tijd. Momenteel is het huurwoningbeleid van Kinderdijk tot en met Nieuwpoort ondergebracht bij: ‘Lek en Waard Wonen’. Met veel andere woningbouwcorporaties uit omliggende gemeenten biedt Lek en Waard Wonen overzicht op het woningaanbod in deze regio. Sinds 2014 is Lek en Waard aangesloten bij het woonruimteverdeelsysteem: ‘Woongaard’.

Gelukkig zijn de schrijnende woonomstandigheden van een eeuw geleden verleden tijd. Daar hebben de woningbouwstichtingen en verenigingen veel aan bijgedragen en dat verdient respect.

2013/2022 - HKN-publicatie
Cees Schep, bewerking Leigje van den Engel

De klauwhamer overhandigd

De hamer is het oudste werktuig op aarde en het heeft zich ontwikkeld van een eenvoudige steen tot moderne klauwhamers, maar ook luchthamers, tackers en schiethamers.

De klauwhamer op de foto is gevonden onder een betonvloertje wat in 1939 is gemaakt voor de toegang tot de archiefruimte in het stadhuis van Nieuwpoort. We kunnen daardoor de herkomst redelijk goed dateren. Mogelijk gebruikt voor het in elkaar zetten van de bekisting.

De oude klauwhamer gevonden in het stadhuis.

Natuurlijk is het altijd vervelend om een stukje gereedschap kwijt te raken. De eigenaar zal hem zeker nog een poos gezocht hebben, maar helaas moest het zo'n 80 jaar duren voordat de hamer weer werd gevonden. Maar hierdoor nu wel een voorwerp wordt met een verhaal en een plaatsje krijgt in de museumcollectie.

Het is een vrij eenvoudige klauwhamer, de steel zit niet eens goed vast. Hij lijkt daarom niet van een meestertimmerman, meestermetselaar, maar eerder van zijn knecht, een opperman of een leerjongen.

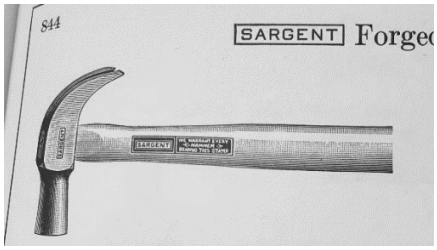

Klauwhamer met hals

Deze hamer heeft ook geen hals, zoals de meeste klauwhamers wel hebben. Dat maakt hem ook weer bijzonder.

Ik heb ervoor gekozen de roestige hamer aan 1 zijde zo te laten, maar aan de andere zijde toch een beetje op te knappen. Daardoor kwam er een inscriptie tevoorschijn. Het is het getal 27. Dit duidt op de maat van de hamerkop. Je kon vroeger verschillende maten bestellen.

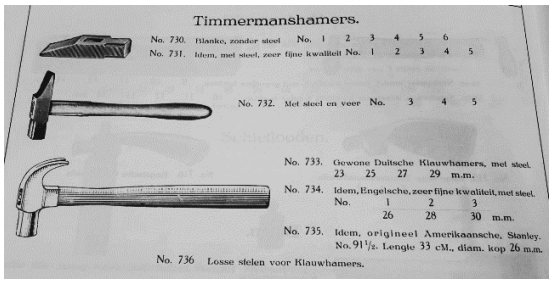

Hamers in verschillende maten.

Zo gaan we meestal ook met monumenten om. We respecteren veroudering, maar ontkomen er vaak niet aan om toch wat zaken te herstellen en weer enigszins op te poetsen, zonder daarin te ver te willen gaan. Het gereedschap, maar ook het monument mag gewoon het verhaal vertellen wat het heeft meegemaakt door de tijd.

Het bouwkundig gedeelte van het project, om het stadhuis toekomstbestendig te maken,

Overhandiging van de hamer.

is onlangs opgeleverd en daarbij verschuift de verantwoordelijkheid weer van aannemer naar opdrachtgever. We hebben bedacht dat symbolisch te doen door deze hamer te overhandigen aan de verantwoordelijk Wethouder van de Gemeente, die deze vervolgens weer overhandigd aan de gebruikers van het pand en ook bewaarders van deze hamer.

Martin den Butter / Den Butter & Voogt

Ontdek de schatten van Nieuwpoort

OUDE HOLLANDSE WATERLINIE

OUDE HOLLANDSE WATERLINIE 1672-2022 350 JAAR

MUSEUM NIEUWPOORT

Museum Nieuwpoort opent in maart haar deuren

In het derde weekend van maart wapperen in het oude centrum vrolijk de blauw-gele vlaggen van Nieuwpoort 700+ en de Nederlandse driekleur. Op 18 maart is namelijk de officiële opening voor genodigden van het nieuwe Museum Nieuwpoort en start het jubileum 350 jaar Oude Hollandse Waterlinie.

Vanaf 19 maart is wie maar wil van harte welkom in het nieuwe Museum in het monumentale Stadhuis van Nieuwpoort. Momenteel wordt de laatste hand aan de inrichting gelegd en bereidt het team vrijwilligers zich voor om de bezoekers gastvrij te ontvangen en rond te leiden. Of u nu wel of niet goed ter been bent, dankzij de lift is het hele museum voor iedereen toegankelijk.

Een tipje van de sluier
Met de slogan 'Ontdek de schatten van Nieuwpoort' gaat het nieuwe Museum de wijde wereld in. Bezoekers worden bij binnenkomst met een prachtige animatie boven de

grote maquette verleid om verder door het Museum te gaan. Er is een tijdlijn die de lange geschiedenis van de Alblasserwaard en met name van Nieuwpoort van 5500 v. Chr. tot nu toe vertelt. Wist u bijvoorbeeld dat er een mammoetkies in de collectie wordt getoond en walvisbeenderen? En verder de archiefkist van burgemeester Van der Stok uit de 19e eeuw, bakstenen van de Gravelantse Poort, een hennepbraak, gravures en nog veel meer?
In en om Nieuwpoort is door de eeuwen heen veel strijd gevoerd. Vooral in de 15e en 16e eeuw. 1672, bekend als het rampjaar, was een keerpunt in de geschiedenis van Nieuwpoort. Het werd namelijk onderdeel van de landsverdediging, de Oude Hollandse Waterlinie, en omgebouwd tot een moderne vesting. Vandaar dat de tentoonstelling hier op inzoomt en dat bezoekers onderweg diverse belangrijke functionarissen ontmoeten, maar ook Poorters die daadwerkelijk in deze vestingstad gewoond en gewerkt hebben. Ze hebben allen hun eigen verhaal over dat vreselijke jaar en het geheim van Nieuwpoort. Hoe we dit geheim presenteren, kunnen we natuurlijk hier niet vertellen, wel dat u het met eigen ogen kunt bekijken als u naar het Museum komt.

Leven met water
Dit is de titel van de eerste wisselexpositie in het Museum. Hoe gingen de bewoners in Nieuwpoort door de jaren heen om met het water? De ene keer was het een toevluchtsoord bij overstromingen, een andere keer bracht het dit vestingstadje geld in het laatje zoals bij de winstgevende hennepteelt en de walvisvaaart.
In het najaar staat alweer de volgende wisselexpositie op de planning. Die gaat over vondsten van de 16e tot halverwege 18e eeuw, die enkele jaren geleden in Groot-Ammers zijn opgegraven.

Gemeente en HKN vinden elkaar
Museum Nieuwpoort is een initiatief van de Historische Kring Nieuwpoort. Het begon allemaal zo'n vijf jaar geleden toen burgemeester Dirk van der Borg door het stadhuis liep en een forse verbouwing aankondigde. De stoelen moesten weg, de gordijnen moesten verdwijnen. Dat was even schrikken voor de toenmalige voorzitter Joke van Leeuwen van de HKN. Het zichtbaar maken van de inundatiesluis ging een rol spelen voor de Historische Kring. Zij wilde in een nieuw museum het verhaal van meer dan 700 jaar vestingstad Nieuwpoort vertellen en diens rol tijdens de Oude Hollandse Waterlinie. De gemeente Molenwaard ging aan de gang om het 17e-eeuwse pand met daaronder een inundatiesluis voor de gemeenschap te bewaren. Er zat echter wel een prijskaartje aan, want er moest het nodige onderhoud gepleegd worden. De gemeente en HKN vonden elkaar. Er werden twee plannen gemaakt. Eén voor verduurzaming van het Stadhuis en hoe het groot onderhoud aan te pakken en één hoe het verhaal van Nieuwpoort het best verteld kon worden. En nu staat er een gebouw dat voldoet aan de eisen van deze tijd en kunnen ook de Nieuwpoorters in Museum Nieuwpoort komen leren over hun mooie stad.

Openingstijden
Woensdag t/m zaterdag: 13.30-17.00 uur
Eén donderdagavond per maand: 18.00-20.00 uur. Zie voor actuele data www.museumnieuwpoort.nl

Entreeprijzen

0 t/m 4 jaar	gratis
5 t/m 12 jaar	€ 2,50
13 jaar en ouder	€ 5,00

Groepsrondleidingen na afspraak via info@museumnieuwpoort.nl

Verkoop van diverse boeken over Nieuwpoort en Oude Hollandse Waterlinie.

Het stadhuis Nieuwpoort anno 2022. *Gratis af te halen*
Met de opening van Museum Nieuwpoort verschijnt ook een uitgave over de geschiedenis van het eeuwenoude Stadhuis zelf. Aan de basis ligt de bouwhistorische verkenning van Bureau Helsdingen uit 2018. Leigje van den Engel uit de schrijversgroep van By Clockgeluy heeft het bewerkt tot een eigentijds, beknopt boek dat voor een breed publiek toegankelijk is. Mark Bakker van Ontwerp77, die met zijn team ook voor de inrichting van het Museum tekende, deed de vormgeving.

Dit boek over 'een stadhuis op een sluis' is vanaf 19 maart in het nieuwe Museum verkrijgbaar. De prijs is € 5,00, maar voor u als lid is het gratis. Om uw exemplaar op te halen, kunt u de entreekaart benutten, die u bij deze By Clockgeluy aantreft en dan ook direct ons Museum Nieuwpoort bezoeken. We verwelkomen u graag.

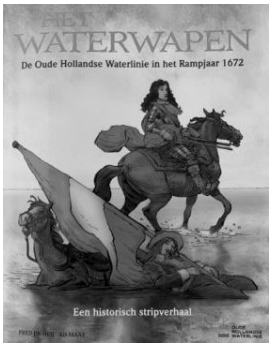

Stripboek Het waterwapen
Ter gelegenheid van de officiële opening van Museum Nieuwpoort en de start van het Oude Hollandse Waterliniejaar krijgen de eerste 10 bezoekers van het Museum op 19 maart het stripboek 'Het Waterwapen' cadeau.

COOP-statiegeldactie
Het eerste kwartaal van 2022 kunnen klanten van COOP Margrietstraat in Groot-Ammers hun statiegeld schenken aan de Historische Kring Nieuwpoort. COOP verdubbelt dit bedrag. De opbrengst gebruikt HKN voor een kleine filmkamer in Museum Nieuwpoort. Onder alle statiegelddonaties verloten we een jaarabonnement

van de vereniging en gratis kaartjes voor het Museum. Doet u mee? De actie duurt nog t/m 31 maart.

Lyanne de Laat

Website Museum Nieuwpoort
Naarmate Museum Nieuwpoort steeds meer vaste vorm kreeg zijn we gestart met de bouw van de website. We waren al eerder gestart met de eerste opzet. Maar om de website zo goed mogelijk aan te laten sluiten op hoe het museum uiteindelijk geworden is, hebben we de laatste periode extra hard moeten werken om dit goed terug te laten komen. De website is gebouwd door Kees van der Rest van Eldoradomedia en we hebben veel hulp gehad Lyanne de Laat en Mark Bakker van Ontwerp 77. We zijn blij dat ons prachtige museum ook online goed vertegenwoordigd is. Nieuwsgierig naar het eindresultaat? Kijk op www.museumnieuwpoort.nl.

Milou van den Dool

Tentoonstellingen op locatie (Nieuw-Lekkerland)

Naast de inrichting van Museum Nieuwpoort, is de tentoonstellingscommissie druk bezig met het verzamelen van alle spullen voor de nieuwe thema's voor de vitrines op de diverse locaties in de regio, zoals De Strevenaer en de Vijf Lelies in Streefkerk, Hof van Ammers in Groot-Ammers en de bibliotheek en de Vijverhof in Nieuwpoort. Ook staat er één vitrine buiten ons werkgebied, in het Weallant in Nieuw-Lekkerland. Deze vitrine wordt door Wim Deelen en zijn vrouw Corrie, HKN lid uit Nieuw-Lekkerland, bijgehouden. Het is nog een verassing voor welke thema's we deze keer hebben gekozen. Tweemaal per jaar worden de vitrines gewisseld en zo rouleren de onderwerpen door de regio.

De tentoonstellingscommissie

Monumentale Brievenbus in ere hersteld!
Het zal jullie niet ontgaan zijn dat de brievenbus die lange tijd aan de oostzijde van het stadhuis heeft gestaan, weer terug is aan de westzijde, waar deze oorspronkelijk altijd stond.
Afgelopen week kon de brievenbus, die met veel liefde door Adrie Ooms in de rode lak met goudkleurige rozetten in geschilderd weer op zijn plaats gezet worden. Maar liefst 6 man moest er aan te pas komen om het ongeveer 400 kilo wegend, gietijzeren exemplaar op

zijn plek te zetten. Maar nu staat hij te blinken en pronken!

In Nederland staan ongeveer vijftien gietijzeren brievenbussen als monument in dorpen en op pleinen en dus ook in ons Nieuwpoort! De gietijzeren brievenbussen hebben vanaf ongeveer 1914 dienst gedaan. Rond 1960 werden de brievenbussen vervangen door brievenbussen in de kleuren rood en wit. Na 2 jaar, in 1962, wordt voor het eerst de 'tweelingbrievenbus' ingevoerd. De ´tweelingbrievenbus´ scheidt de stadspost van de post voor binnen- en buitenland. Zo is de post beter te sorteren. In 2011 waren er ruim 19.000 brievenbussen aanwezig in het Nederlandse straatbeeld. Duidelijk te vinden door de opvallende oranje kleuren.

De rode brievenbus in Nieuwpoort heeft lang dienst gedaan, maar zijn functie werd uiteindelijk overgenomen door een jonger exemplaar. Hoewel de verzamelaar er goed geld voor geeft, is de brievenbus in Nieuwpoort nooit verkocht. Hij stond er een beetje stilletjes, een beetje verwaarloosd bij… maar nu is hij in alle luister hersteld. Hij staat nog een beetje onwennig te pronken met die frisse kleuren. Dienst doet hij niet meer; in verband met zijn 'pensioen' zijn de sleuven dichtgemaakt. Voor in gebruik zijnde PostNL-brievenbus moet u toch een stukje verder lopen!

Van de redactie

Lessen Gidsengilde Corvus

De HKN heeft € 4.500,00 ontvangen van het Fonds voor Cultuurparticipatie voor het opzetten van een cursus voor het gidsengilde Corvus.

Op 4 oktober zijn de aspirant-gidsen voor het eerst bij elkaar gekomen om de historie en de schatten van de vestingstad Nieuwpoort te leren kennen. Wil de Graaf-Valk vertelde over Nieuwpoort in de Middeleeuwen.

De deelnemers aan de cursus van het Gidsengilde Corvus.

2 november kregen de cursisten van het gidsengilde van Leen Ouweneel uit Schoonhoven een presentatie over de Oude Hollandse Waterlinie. Leen wist veel te vertellen over de 'Twincities' Nieuwpoort en Schoonhoven; een band die ook nu nog bestaat door de evenementen die de twee steden samen organiseren.

De bijeenkomsten in december en januari konden niet doorgaan vanwege de COVID-maatregelen, maar op 7 februari vervolgden we de 'lessen': Matzy van Harten vertelde over de verschillende religieuze stromingen in Langerak en Nieuwpoort en de

achtergronden ervan. Met dank aan Piny Ooms-Bieshaar die zich in de religieuze historie had verdiept.

"De rollen van de rondleider" door Loredana Canas

19 februari volgde een hele dag les van Loredana Canas. Haar bedrijf Cicerones verzorgt rondleidingen in vele grote steden (www.cicerones.nl) Door de HKN was zij uitgenodigd om aan de gidsen, suppoosten en gastheren/vrouwen te vertellen wat er komt kijken als je bezoekers rondleid. Zij doet dat aan de hand van de training 'de rollen van de rondleider'; vóór de middag kregen we een presentatie en na de lunch kon iedereen het geleerde in de praktijk brengen. De 25 deelnemers hadden erg veel plezier met elkaar en konden elkaar ook een beetje beter leren kennen.
Na afloop kreeg de groep de primeur om in het nieuwe Museum te kijken.

Voor 1 maart staat de volgende bijeenkomst gepland

Matzy van Harten

"Wij waren in De Poort de eerste familie met een kerstboom"

Terugkijken met Ortje Huisman – De Bondt

Capelle aan de IJssel – "Wij waren thuis het eerste gezin dat een kerstboom in huis haalde", vertelt Otty Huisman – De Bondt. "De jeugd van Nieuwpoort stond door het raam naar binnen te kijken. Ze vonden het prachtig. Ze hadden nog nooit een opgetuigde kerstboom gezien. Compleet met echte kaarsjes. Maar niet iedereen was er zo gelukkig mee. De dominee kwam zelfs langs om te vragen of we hem weer op wilden ruimen."
Hoe dat zat met die kerstboom daar laten we onze hoofdpersoon later op terugkomen. Eerst willen we van de 94-jarige uit Capelle aan de IJsel wat meer weten over vroeger Over haar alledaagse leven in de Poort.

Ze was de dochter van Adriaan de Bondt en Hermine Ahlers. Nadat Hermine getrouwd was met Adriaan en in Nieuwpoort ging wonen, werd ze in het vestingstadje over het algemeen gekend als Mina de Bondt. Die jaar in jaar uit door weer en wind de Schoonhovense Courant rondbracht. Afkomstig uit het Duitse plaatsje Borbeck. Vlak bij Oldenburg. Net als heel veel andere Duitse meisjes in die tijd solliciteerde zij naar een baan in Nederland.

Ortje de Bondt met broer Herman op de ijsbaan

Adriaan en Mien de Bondt als krantenbezorgers.

Otty: "Mama kon in Noordwijk als kamermeisje aan de slag in een groot hotel. Niet veel later kreeg ze een betrekking in Giessenburg. Zo kon het gebeuren dat ze op de kermis in Gorinchem, mijn vader tegen het lijf liep. Het ging aan en nooit meer uit.
In de Poort heette ik voor de meeste mensen Ortje de Bondt. Later na mijn trouwen is dat in het Rotterdamse Otty geworden.

Toen mijn ouders trouwden gingen ze op De Binnenhaven wonen. In het pand waar later horlogemaker De Jong zijn winkeltje had. Wij verhuisden naar de Buitenhaven. Aan de ene kant Monteban als buurman en aan de andere kant Jan Vermeulen. De zoveelste kruidenierswinkel binnen de wallen. Omdat mijn broer Herman wel zo'n 15 jaar later geboren werd, was ik in mijn jeugd dus enig kind. Mijn hartsvriendin was Teuntje Monteban. Die woonde bij ons achter op de Achterweg.
Wat mijn vader deed? Papa kocht kaas bij de boeren. Dat verkocht hij bij tal van afnemers in Rotterdam. Zeg maar een soort kleinhandel in kaas. De kaas vervoerde hij in een grote mand voorop de fiets. En zo met de boot van de Rederij naar zijn afzetgebied in de grote stad. En weet je, tijdens de reis werd met een aantal mannen altijd gekaart. Dan vertelde hij wel eens dat hij met kaarten meer verdiende dan met zijn kaashandel. Maar ook papa bracht de krant rond. En toen ik werk in Schoonhoven kreeg moest ik op Gelkenes de kranten bezorgen."

Maar voor het zover was doorliep Ortje eerst de lagere school. Het gebouw naast de kerk met het kerkplein als speelplaats. Ze laat een aantal klassenfoto's zien.
Bij één van die platen schiet ze spontaan in de lach.
"Kijk dat ben ik. En zie je dat jongetje achter mij. Die steekt twee vingers op. Dat betekende dat hij nodig naar de WC moest. Maar hij kreeg te horen dat hij eerst stil moest blijven zitten tot de foto gemaakt was. Dat duurde hem blijkbaar veel te lang. Uit angst voor een natte broek haalde hij zijn piemeltje tevoorschijn en plaste pardoes onder de bank. Maar wél achter tegen mijn benen aan. Dat vergeet ik nooit."

Na de lagere school met juffrouw Snijders, meester Verdoold en op het laatst nog even meester Dekkers, ging Ortje naar de ULO in Schoonhoven.
"Ik zou vervolgens naar de HBS gaan. Maar toen was het midden in de oorlog. Dus daar is niks van terecht gekomen. Die was gewoon gesloten.
Ik ging werken bij Cor van 't Hoog. De latere veehandelaar die toen in Schoonhoven een foeragehandel had. Nog weer later ben ik min of meer voor mezelf begonnen. Bij tal van adresjes in de Poort deed ik de administratie.
Ik was zogezegd een ZZP-er. Dus mijn tijd al ver vooruit."

Nu gaan we zo hard door haar jeugd dat we het kerstboomverhaal bijna zouden vergeten.
"Ik was amper 'n jaar toen wij bij mijn opa en oma in Duitsland gingen logeren. Daar kwam het vieren van Kerstmis ter sprake. Mijn moeder vertelde dat we daar in de Alblasserwaard eigenlijk niet echt aan deden. Althans niet met een opgetuigde kerstboom. "Dan moet daar maar snel verandering in komen", zei Opa. Hij haalde allemaal spullen in de vorm van slingers en kerstballen een piek en nog veel meer tevoorschijn en zei: Hier, neem mee. Kun je komende Kerst in de Poort een boom optuigen." Toen het zover was bracht papa een kerstboom uit Rotterdam mee. Die hebben we opgetuigd en voor het raam gezet.
Zoals ik al vertelde. Regelmatig stonden de kinderen uit De Poort en Langerak voor ons raam naar binnen te gluren. Dit hadden ze nog nooit gezien. Maar het kerkbestuur en de dominee waren er niet gelukkig mee. Dit soort pracht en praal dat deed je niet. Maar papa zei: Dominee, dit is de cultuur waarin mijn vrouw is opgegroeid. U verwacht toch niet dat ik dat van haar af ga nemen. Die kerstboom blijft mooi staan."
Later kwam er bij Saan den Hoed ook een kerstboom. En bij Roozendaal in Langerak. Allemaal vrouwen met een Duitse achtergrond. Dus je kunt rustig stellen dat de Duitse dienstmeisjes hier in de regio de kerstboom hebben ingevoerd."

Foto links: Ortje op de Dam met haar vader Adriaan en haar eerste fiets.
Foto rechts: Ortje met haar geitje. Links moeder Mien de Bondt rechts vader Adriaan de Bondt.

Statiefoto links Lien Verheij, midden Map van Harten en rechts Ortje de Bondt.

Ortje groeide groter. In de Lek zwemmen mocht ze niet. Maar ze haalde wel als eerste haar zwemdiploma in het Nieuwpoortse zwembad in de griend langs de rivier. Ze ging later graag en vaak dansen in Lekkerkerk. In Amicicia. Of in Ammerstol. Om tien uur einde dansfestijn. Dan kon je nog net met de laatste bus naar Schoonhoven.
"Maar ik heb ook regelmatig gedanst in Groot-Ammers. Ik weet niet meer waar dat was. Nee, dansles heb ik nooit genomen. Al die dansen heb ik van mijn moeder geleerd.
We waren intussen ook nog verhuisd. Naar het Veerhuis. Maar zó veel ruimte hadden we niet in dat grote gebouw. Het was immers ook nog verenigingsgebouw. De damclub, de muziek, het zangkoor, allemaal maakten ze er gebruik van. Ik ben vaak in slaap gevallen op het ritme dat de mensen van KNA maakten met hun voeten op de houten vloer. Het Veerhuis diende ook als het Groene Kruis gebouw."

Via dat dansen leerde ze in Lekkerkerk haar latere man Joop Huisman kennen. Hij kwam uit Nieuw-Lekkerland. Na hun trouwen woonden ze nog even in bij vader en moeder in het Veerhuis. Dan verhuizen ze naar Rotterdam. Er komen drie kinderen. Zoon Hans, de oudste, dochter Ine de middelste en zoon Ad de jongste. Ze worden opa en oma van acht kleinkinderen. En Otty heeft inmiddels alweer vier achterkleinkinderen. "Mijn man is meer dan twintig jaar dood", vervolgt ze. "Waar blijft de tijd. Trots ben ik op mijn kleinkinderen. Alle acht met een universitaire opleiding. Uitgewaaierd over heel de wereld."

Tot slot willen we nog even ingaan op het feit dat ze als 94-jarige nog zo'n dynamische vrouw is.
"Wat heet, reageert ze. "Tot voor kort woonde ik nog geheel op mezelf. Een tripje naar mijn zoon in Duitsland bracht daar verandering in. Mijn dochter die bij haar zoon in Finland was, zou me met de camper ophalen en naar huis terugbrengen. Maar ik struikelde over het opstapje van de camper. Ik raakte behoorlijk gewond. Kwam in een ziekenhuis in Duitsland terecht en ben vervolgens overgebracht naar een ziekenhuis in Rotterdam. Kortom, sinds een jaar woon ik nu in dit verzorgingstehuis.
Trouwens van de eerste Coronaprik ben ik zwaar ziek geweest. Mijn familie werd zelfs opgeroepen. Maar ik kwam er weer bovenop. Terugkijkend op mijn leven kan ik zeggen, ik heb alle ziekenhuizen van Rotterdam zo'n beetje meegemaakt. Maar ik krabbel er altijd weer bovenop.
Ik blijf gelukkig ook helder van geest. Ik zeg altijd "Het koppie is nog best. Alleen de rest houdt niet over. Maar ik vermaak me wel, hoor. Vorige week heb ik nog meegedaan

aan de rolstoelwandelvierdaagse. Ik was altijd een wandelaar. Was lid van Voorwaarts Mars. Liep een aantal keer de vierdaagse van Nijmegen.
En ik liep 51 maal een avondvierdaagse. Nu dus de 52ste in mijn rolstoel."

Even gaat ze nog terug naar de oorlog. "Ik kreeg laat een broertje. Maar ik had wel veel kinabu zusjes. Wat dat waren? Dat waren kinderen uit de stad die aan moesten sterken op het platteland. De afkorting stond voor Kinderen Naar Buiten. Eerst hadden we er twee en later zelfs vier. Met een aantal hebben we nog heel lang contact gehouden. Trouwens veel meer mensen in de Poort hadden kinabu kinderen te logeren."

Dan gaat ze weer naar het heden en zegt: "Het nadeel van mijn hoge leeftijd is dat al mijn leeftijdgenoten er niet meer zijn. Hoewel met Tonnie Monteban die nu in Lexmond woont, heb ik altijd nauw contact gehouden. Nog steeds.
Die kan trouwens over De Poort van vroeger nog veel meer vertellen. Daar moet je ook maar eens langs gaan."

Nou Otty, dat gaan we zeker doen. Bedankt voor de tip!

Ed van Tuijl

Allemaal Familie

Genealogie familie de Bondt (de Bont)

<u>1ste generatie</u>
Antonius *(Antonij) (Anthonij)* de Bondt, geboren 07-03-1752 te Hei- en Boeicop en overleden op 61-jarige leeftijd te Hei- en Boeicop,
gehuwd met Elizabeth Zwamborn *(Swamborn)*, geboren 04-03-1759 te Hei- en Boeicop en overleden op 56-jarige leeftijd te Hei- en Boeicop
8 kinderen uit het huwelijk van Antonius de Bondt en Elisabeth Zwamborn:
Jan de Bondt, 65, geboren 25-01-1784 en overleden 30-10-1849 Hei- en Boeicop *
Cornelia de Bondt, 46, geboren 28-05-1789 Hei- en Boeicop, overleden 15-08-1835 Vianen
Hendrik *(Dirk)* de Bondt, 43- of 44, geboren 1791, overleden 09-08-1835 Leerbroek

Elisabeth *(Elizabeth)* de Bondt, 95, geboren 06-03-1794 Hei- en Boeicop, overleden 07-02-1890 Lexmond
Antonie de Bondt, 83, geboren 23-01-1797 Hei- en Boeicop, overleden 13-07-1880 Ameide
Cornelis de Bondt, 76, geboren 20-09-1799 Hei- en Boeicop, overleden 31-07-1876 Nieuwpoort
Adriana de Bondt, 44, geboren 13-02-1802 Hei- en Boeicop, overleden 16-06-1846 Vianen
Antonetta *(Anthonetta)* de Bondt, 92, geboren 24-11-1803 en overleden 08-11-1896 Hei- en Boeicop

2de generatie
* ***Jan de Bondt*** gedoopt 25-01-1784 te Hei- en Boeicop en overleden op 65- jarige leeftijd 30-10-1849 te Hei- en Boeicop,
gehuwd met Margaretha Lubbers geboren 1788 te Hei- en Boeicop en overleden op ongeveer 74- jarige leeftijd 19-07-1861 te Hei- en Boeicop
12 Kinderen uit het huwelijk van Jan de Bondt en Margaretha Lubbers:
Elisabeth de Bondt, 34, geboren in 1810 Hei- en Boeicop, overleden 13-07-1844 Leerbroek
Johannis de Bondt geboren 26-10-1811 in Hei- en Boeicop, overleden Iowa (Amerika)
Jan de Bondt geboren 14-07-1813 in Hei- en Boeicop, overlijdensdatum onbekend
Kornelis de Bondt, 43, geboren 22-03-1817, overleden 18-12-1860 Meerkerk **
Kristiaan de Bondt, 0 dagen, geboren en overleden 05-02-1819 Hei- en Boeicop
Johanna de Bondt, 59, geboren 24-03-1820 Hei- en Boeicop, overleden 21-11-1879 Utrecht
Christiaan de Bondt, 3, geboren 30-07-1821 en overleden 03-04-1825 Hei- en Boeicop
Antoinetta de Bondt, 28, geboren 20-02-1823 en overleden 19-02-1852 Hei- en Boeicop
Hendrik de Bondt, 1 dag, geboren 12-08-1824 en overleden 13-08-1824 Hei- en Boeicop
Christiana *(Christina)* de Bondt, 66, geboren 17-09-1825 en overleden 15-12-1891 Hei- en Boeicop
Agatha de Bondt, 17, geboren 14-09-1827 en overleden 17-11-1844 Hei- en Boeicop
Adriana de Bondt, 83, geboren 26-03-1829 Hei- en Boeicop, overleden 14-04-1912 Vianen

3e generatie
** ***Kornelis de Bondt*** geboren 22-03-1817 te Schoonrewoerd en overleden op 43-jarige leeftijd 18-12-1860 te Meerkerk
1ste huwelijk
15-10-1842 gehuwd te Leerbroek met Dingena van Kleef geboren 08-04-1815 te Nieuwland en overleden op 34-jarige leeftijd 01-12-1849 te Leerbroek
2e huwelijk
19-04-1851 gehuwd met Maaike Kuil geboren ± 1829, overleden 16-04-1867 te Leerdam
1 kind van Dingena van Kleef, vader onbekend:
Willem van Kleef, 7 dagen, geboren 25-09-1835 en overleden 02-10-1835 Nieuwland
4 Kinderen uit het huwelijk van Kornelis de Bondt en Dingena van Kleef:
Andries de Bondt, 88, geboren 09-05-1839 Nieuwland, overleden 02-04-1928 Streefkerk ***

Grietje de Bondt, 80, geboren 04-07-1843 Nieuwland, overleden 30-12-1923 Sliedrecht
Neeltje de Bondt, 73, geboren 08-12-1845 Nieuwland, overleden 19-03-1919 Papendrecht
Aafje de Bondt, 1, geboren 13-03-1849 en overleden 04-04-1850 Leerbroek
5 Kinderen uit het huwelijk van Kornelis de Bondt en Maaike Kuil:
Jannigje de Bondt, 39, geboren 26-11-1851 Asperen, overleden 29-03-1891 Kralingen
Jantje de Bondt, 12, geboren 17-02-1854 Meerkerk, overleden 01-02-1867 Leerdam
Leendert de Bondt, 89, geboren 25-12-1857 Meerkerk, overleden 18-02-1947 Kralingen
Antonetta de Bondt, 73, geboren 31-03-1860 Meerkerk, overleden 01-11-1933 Leerdam
Cornelis de Bondt, geboren 04-06-1864 Meerkerk, overlijdensdatum onbekend

4e generatie
*** ***Andries de Bondt*** geboren 09-05-1839 te Nieuwland en overleden op 88-jarige leeftijd 02-04-1928 te Streefkerk, gehuwd 19-04-1867 met Grietje Zwijnenburg geboren 01-09-1842 te Ottoland en overleden op 71-jarige leeftijd 06-02-1914 te Streefkerk
9 Kinderen uit het huwelijk van Andries de Bondt en Grietje Zwijnenburg:
Cornelis de Bondt, 67, geboren 23-06-1867 Ottoland, overleden 02-09-1934 Streefkerk
Aartje *(Ortje)* de Bondt, 3, geboren 18-11-1869 Ottoland, overleden 07-12-1872 Streefkerk
Arie de Bondt, 1, geboren 07-12-1871 en overleden 16-12-1872 Streefkerk
Arie de Bondt, 78, geboren 30-12-1873 Streefkerk, overleden 07-04-1952 Utrecht ****
Adriaan de Bondt, geboren 20-06-1877 Streefkerk, overlijdensdatum onbekend
Aartje de Bondt, 70, geboren 20-08-1879 Streefkerk, overleden 30-11-1949 Nieuw-Lekkerland
Dingena de Bondt, geboren 04-01-1882 Streefkerk, overlijdensdatum onbekend
Neeltje de Bondt, 82, geboren 31-08-1884 Streefkerk, overleden 22-02-1967 Nieuw-Lekkerland
Jan de Bondt, 2 maanden, geboren 31-10-1888 en overleden 06-01-1889 Streefkerk

5e generatie

Links Heiltje de Bondt, de zus van Adriaan.

**** ***Arie de Bondt*** geboren 30-12-1873 te Streefkerk en overleden op 78-jarige leeftijd 07-04-1952 te Utrecht, gehuwd te Giessendam 24-02-1898 met Ortje Verspuij geboren 16-09-1876 te Giessendam en overleden op 59-jarige leeftijd 01-10-1935 te Nieuwpoort
1 kind van Ortje Verspuij, vader onbekend
Arie Verspuij, 1, geboren 18-12-1893 Giessendam, overleden 24-08-1894 Giessendam
8 Kinderen uit het huwelijk van Arie de Bondt en Ortje Verspuij:
Andries de Bondt, 61, geboren 11-07-1898 Groot-Ammers, overleden 23-05-1960 Langerak
Stijntje de Bondt, 68, geboren 16-11-1900 Groot-Ammers, overleden 03-05-1969 Gorinchem
Adriaan de Bondt, 85, geboren 12-07-1903 Groot-Ammers,

overleden 07-01-1989 Gorinchem *****
Cornelis de Bondt, 81, geboren 14-05-1906 Groot-Ammers, overleden 02-02-1988 Utrecht
Grietje de Bondt, 92, geboren 03-03-1909 Groot-Ammers, overleden 24-05-2001 Heusden
Heiltje de Bondt, 81, geboren 06-02-1912 Groot-Ammers, overleden 02-01-1994 Utrecht
Hermanus de Bondt, 91, geboren 18-01-1914 Groot-Ammers, overleden 03-02-2005 Utrecht
Ortje de Bondt, 85, geboren 18-09-1916 Langerak, overleden 23-12-2001 Utrecht

6e generatie
***** ***Adriaan de Bondt*** geboren 12-07-1903 te Groot-Ammers en overleden op 85-jarige leeftijd 07-01-1989 te Gorinchem, begraven 12-01-1989 te Nieuwpoort, gehuwd 01-09-1927 met Hermine Ahlers geboren 27-12-1903 te Borbeck (Duitsland) en overleden op 89-jarige leeftijd te Leerdam, begraven 26-04-1993 te Nieuwpoort

Trouwfoto van Adriaan de Bondt en Hermine Ahlers

2 Kinderen uit het huwelijk van Adriaan de Bondt en Hermine Ahlers:
Ortje de Bondt, 93, geboren 31-10-1927 Nieuwpoort
Hermann Helenerd de Bondt, 78, geb. 09-03-1943 Nieuwpoort

Aan-

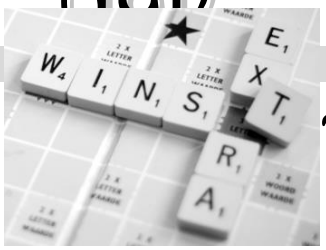

-en

Afgelopen periode binnengekomen

Onderstaande aanwinsten heeft de HKN ontvangen van:
Ortje de Bondt:
Weckflessen/ benodigdheden voor inmaak, tegel Nieuwpoort, oranje sjerp + speld, pop met kleding, 2 oliestellen, leest, wringer, naaimand met inhoud, koperen kruik, mouwplank, scheerdoos, schoolschriften en boekjes, 2 schilderijtjes, strijkijzer, spelletjes, 2 asbakken Schoonhovense Courant, kleding Lagroni, 2 broeken, 3 hemden, tas, trouwjurk (zie foto), trouwpak (zie foto).

Trouwjurk schenking Ortje de Bondt: Heeft Hermien Ahlers gedragen op 1 september 1928.
Trouwpak: schoonzoon van Adriaan de Bont, Johannes Marinus Huisman, gedragen op 27 september 1950.

Hennie Kortleve:
Oude foto's, oude rekening, boek 125 jaar BAM en artikel 150 jaar BAM, documenten Aardappelstomerij Brokking. In BC 2021-2 stond een verhaal over de stomerij van Arie Brokking. (zie gedeeltelijke documenten)

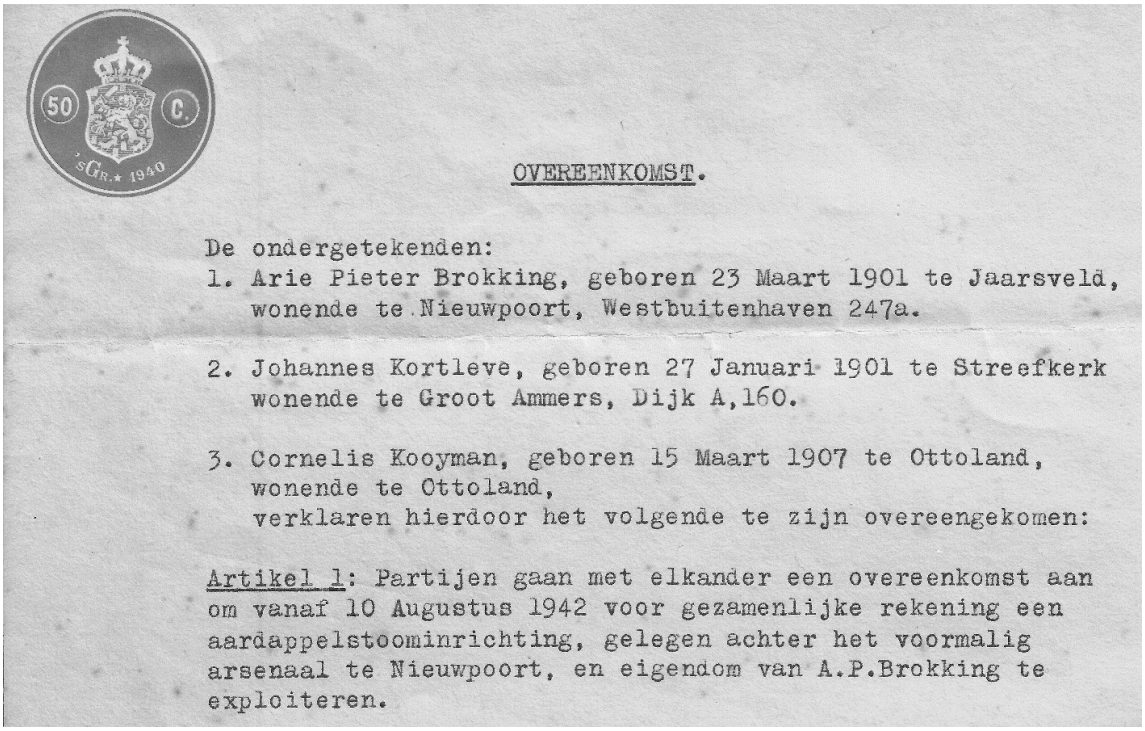

OVEREENKOMST.

De ondergetekenden:
1. Arie Pieter Brokking, geboren 23 Maart 1901 te Jaarsveld, wonende te Nieuwpoort, Westbuitenhaven 247a.

2. Johannes Kortleve, geboren 27 Januari 1901 te Streefkerk wonende te Groot Ammers, Dijk A,160.

3. Cornelis Kooyman, geboren 15 Maart 1907 te Ottoland, wonende te Ottoland,
verklaren hierdoor het volgende te zijn overeengekomen:

Artikel 1: Partijen gaan met elkander een overeenkomst aan om vanaf 10 Augustus 1942 voor gezamenlijke rekening een aardappelstoominrichting, gelegen achter het voormalig arsenaal te Nieuwpoort, en eigendom van A.P.Brokking te exploiteren.

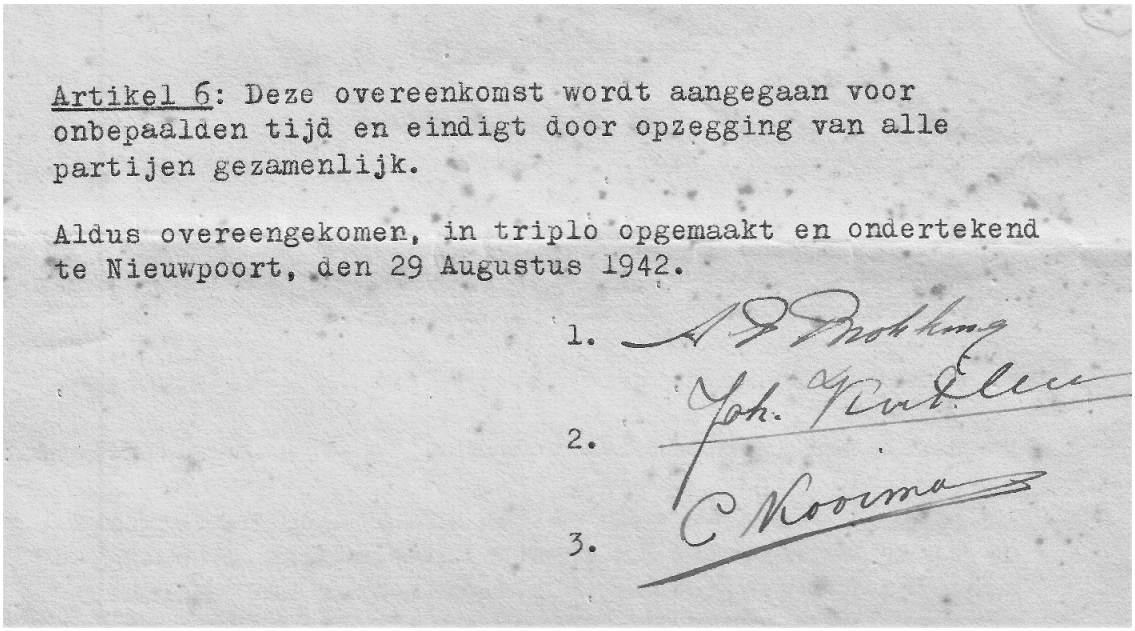

Artikel 6: Deze overeenkomst wordt aangegaan voor onbepaalden tijd en eindigt door opzegging van alle partijen gezamenlijk.

Aldus overeengekomen, in triplo opgemaakt en ondertekend te Nieuwpoort, den 29 Augustus 1942.

1. A P Brokking
2. Joh. Kortleve
3. C Kooima

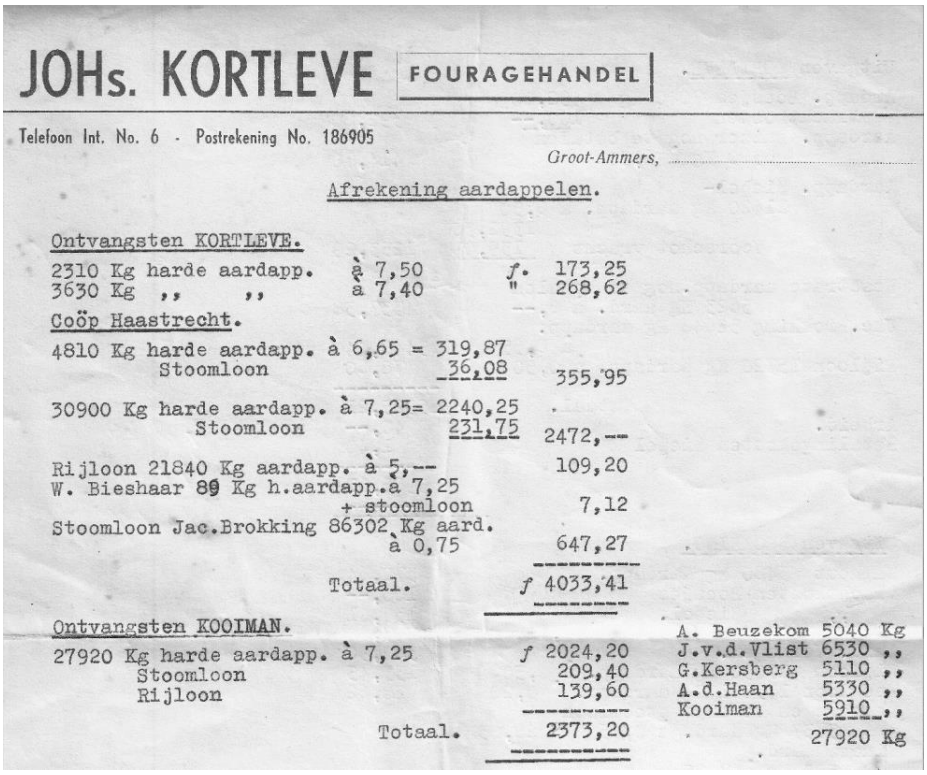

JOHs. KORTLEVE FOURAGEHANDEL

Telefoon Int. No. 6 - Postrekening No. 186905

Groot-Ammers, ...

Afrekening aardappelen.

Ontvangsten KORTLEVE.

2310 Kg harde aardapp.	à 7,50	f. 173,25	
3630 Kg ,, ,,	à 7,40	" 268,62	
Coöp Haastrecht.			
4810 Kg harde aardapp. à 6,65 =	319,87		
Stoomloon	36,08	355,95	
30900 Kg harde aardapp. à 7,25=	2240,25		
Stoomloon	231,75	2472,--	
Rijloon 21840 Kg aardapp. à 5,--		109,20	
W. Bieshaar 89 Kg h.aardapp.à 7,25 + stoomloon		7,12	
Stoomloon Jac.Brokking 86302 Kg aard. à 0,75		647,27	
Totaal.		f 4033,41	

Ontvangsten KOOIMAN.

27920 Kg harde aardapp. à 7,25	f 2024,20	
Stoomloon	209,40	
Rijloon	139,60	
Totaal.	2373,20	

A. Beuzekom	5040 Kg
J.v.d.Vlist	6530 ,,
G.Kersberg	5110 ,,
A.d.Haan	5330 ,,
Kooiman	5910 ,,
	27920 Kg

Flip Bezemer:
Dagblad Departement Monding van de Maas uit 1811. Hij heeft dit gevonden achter het behang toen hij het huis van een huisarts in Giessendam moest opknappen. Hij had gelijk in de gaten dat dit iets bijzonders was en heeft met een stoomapparaat in zijn eigen tijd dit dagblad voorzichtig verwijderd.

Hans Kuijl: Oude familie foto's, eigendomspapieren, doos met koten, bikkels, werptollen en houten muizenvalletje, Bos 1ste Tekenatlas, Leerboek rekenkunde, Gehoor, uitspraak en leesoefeningen, Sleeswijks atlas Nederland, Etui met bureauspullen, Legitimatiebewijs Willem Kuijl uitkijk en luisterdienst 10-07-1941 (zie foto), 1915 Bewijs Jacobus Kuijl kaashandelaar (zie foto).

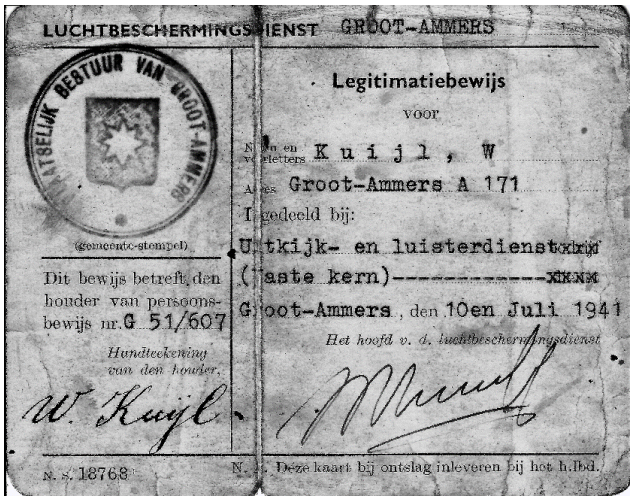

LUCHTBESCHERMINGSDIENST GROOT-AMMERS

BESTUUR VAN GROOT-AMMERS

(gemeente-stempel)

Dit bewijs betreft den houder van persoonsbewijs nr. G 51/607

Handteekening van den houder.

W. Kuijl

N. s. 18768

Legitimatiebewijs

voor

Naam en voorletters Kuijl, W

Adres Groot-Ammers A 171

Ingedeeld bij:

Uitkijk- en luisterdienstkring (vaste kern)

Groot-Ammers, den 10en Juli 1941

Het hoofd v. d. luchtbeschermingsdienst

N. B. Deze kaart bij ontslag inleveren bij het h.lbd.

Legitimatiebewijs Willem Kuijl uitkijk en luisterdienst 10-07-1941

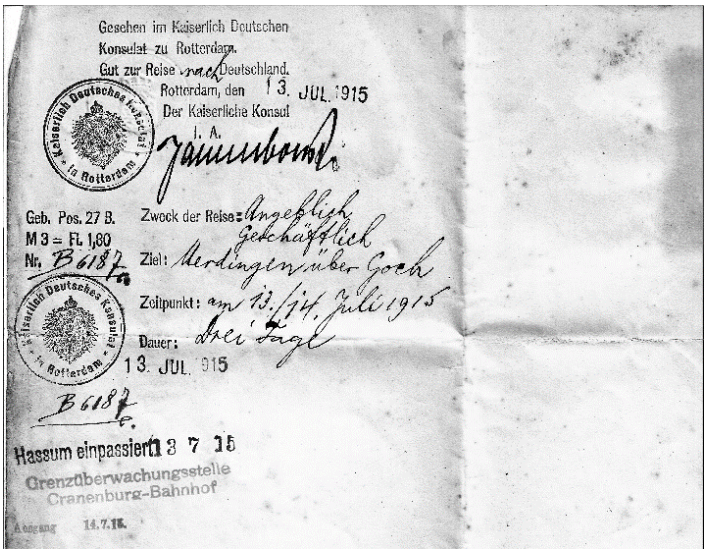
Gesehen im Kaiserlich Deutschen
Konsulat zu Rotterdam.
Gut zur Reise nach Deutschland.
Rotterdam, den 13. JUL. 1915
Der Kaiserliche Konsul
I. A.
Kaiserlich Deutsches Konsulat in Rotterdam
Geb. Pos. 27 B.
M 3 = Fl. 1,80
Nr. B 6187
Zweck der Reise: Angeblich Geschäftlich
Ziel: Merdingen über Goch
Zeitpunkt: am 13./14. Juli 1915
Dauer: drei Tage
13. JUL. 1915
B 6187
Hassum einpassiert 13 7 15
Grenzüberwachungsstelle
Cranenburg-Bahnhof
Ausgang 14.7.15.

1915 Bewijs Jacobus Wollem Kuijl. Tijdens de neutraliteit van Nederland in WOI kon hij met dit bewijs kaas leveren aan Duitsland en daar naar toe reizen.

Alle gevers hartelijk dank.

Uitgaven Historische Kring Nieuwpoort

Tijdens de verbouwing van het Stadhuis kunt u bestellen via onze website. Verzending tegen portokosten. Enkele publicaties zijn uitverkocht, deze zijn wel in te zien in onze bibliotheek. Dit betreft 'De Stede Nieupoort 6' (vnl. Oud Hollandse tegels in Nieuwpoort). Deze laatste uitgave is digitaal leverbaar op cd (prijs € 11,50)

'De Stede Nieupoort 1' (176 pag.) Stadsrechten Nieuwpoort; verhalen over dienstbaren e.a.; beschrijving streekdracht in Nieuwpoort rond 1900; genealogie familie Voormolen. **Prijs € 6,80**	**'De Stede Nieupoort 2' (141 pag.)** Kerk in de 19e eeuw; eerste kadasterkaart Nieuwpoort; bewonings-geschiedenis uit 1832; beschrijving tabaksverwerkende industrie in Nieuwpoort; genealogie familie Van Harten; Nieuwpoort en Langerak op oude foto's. **Prijs € 8,90**
'De Stede Nieupoort 3' (147 pag.) Remonstrantse Kerk Binnenhaven; genealogie familie Snel; wel en wee bewoners rond 1930; beginjaren Coöperatieve Boerenleenbank Langerak-Nieuwpoort; vervolg Nieuwpoort en Langerak op oude foto's. **Prijs € 11,15**	**'De Stede Nieupoort 4' (128 pag.)** Genealogie geslacht Bunnik; onderzoek naar Graaflandse poort; gebeurtenissen Nieuwpoort en Langerak in 1787; geïllustreerde wandeling van Opperstok naar Gelkenes **Prijs € 11,35**
'De Stede Nieupoort 5' (224 pag.) Bouwgeschiedenis Stadhuis Nieuwpoort; genea-logie echtpaar De Jonge en Becius; vervolg wandeling over Opperstok Sluis en Ammers; gezondheidszorg .Nieuwpoort en directe omgeving in 19e eeuw; Zilverfabriek Gebr. Baardwijk. **Prijs € 12,50**	**'De Stede Nieupoort 7' (308 pag.)** Beschrijving vesting Nieuwpoort en militaire geschiedenis; genealogie geslachten Van der Stok en Van der Bas; Minkema en Zonen, fabriek zuivelwerktuigen en wasmachines. **Prijs € 17,95**
'De Stede Nieupoort 8' (227 pag.) De bewonersgeschiedenis van Nieuwpoort in het midden van de 17e eeuw. Het ontstaan van de remonstrantse gemeente in Nieuwpoort, de genealogie van een geslacht Veuge en de banden met de baronie Liesveld en met Indië. Over een schoolmeester in Nieuwpoort tussen 1640-1659 en Nieuwpoorter walvisvaarders die opgebracht werden naar Engeland. **Prijs € 17,95 / € 15,- voor leden**	**'Liesveldse Vertellingen'** Verhalen Oral History ; genealogie Den Burger; kaasdorp Gr.Ammers; middenstand Streefkerk; Van Kortleve naar Groeveldt anno 1958; Nieuwpoortse bierbrouwerijen vanaf ca. 1650; schilderij Pieter van der Stok e.a. **Prijs € 20,50 / € 18,50 voor leden**
herdruk "Weet je Nog" Middenstand vijftiger jaren Nieuwpoort-Langerak **Prijs €19,95**	**'Verleden Tijd'** Middenstand in 50er jaren in Groot-Ammers. **Prijs € 19,95**
'Van de Trappies tot de Zijde' Middenstand in de jaren vijftig in Streefkerk. **Prijs € 19,95**	**'De Hoge Heerlijkheid Langerak'** Ontstaan, bestuur (Van Boetzelaers), kerk, water; molens en de Hennepteelt. **Prijs € 23,50**
'De schippersjongen van Nieuwpoort' Heruitgave ter gelegenheid van de opvoering van het toneelstuk t.g.v. Nieuwpoort 730 jaar. **Prijs 10,00**	**'De Lekcrossers'** **I**n dit boek wordt beschreven hoe in de winter van 1945 geallieerde militairen het bevrijde zuiden konden bereiken. **Prijs € 15,-**

Bovenstaand vermelden we meest uitgaven van de HKN. Voor meer boeken, zie onze website!

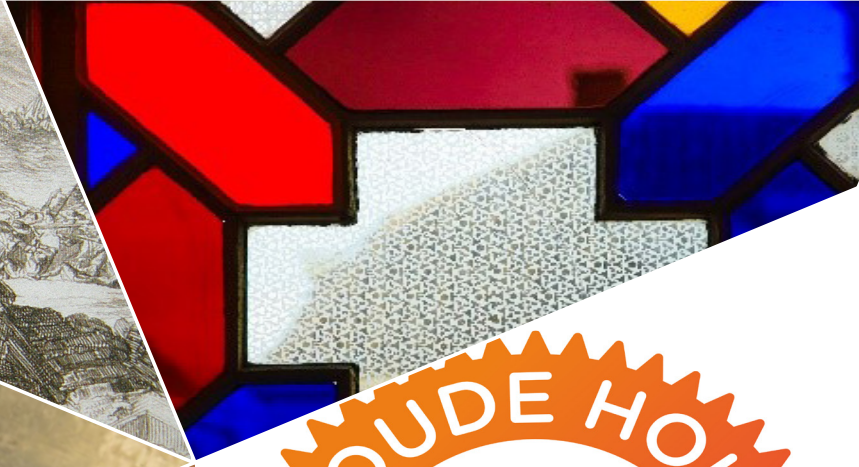

OUDE HOLLANDSE WATERLINIE

1672-2022

350 JAAR

In dit nummer

- In de lakstokerij sloeg regelmatig de vlam in de pan. Verffabriek Brink Molyn
- Oude Hollandse Waterlinie; Gorinchem
- Ontwerp logo Stadsboerderij Vredebest
- Het succesverhaal van de ERRES wasmachines. Wasmachinefabriek Minkema en Zn.
- Minkma huizen om personeelstekort op te lossen
- Stemrecht medewerkers Brink Molyn
- Groeten uit Historisch Holland; St Elisabethsvloed 600 jaar
- Eerste bruiloft
- Al 86 jaar: “Transport is onze sport”. G. van den Dool B.V.
- Vragen aan een vrijwilliger; Albert Zwijnenburg
- Oude gebruiken; inundatie van de Alblasserwaard
- Sociale Woningbouw in de regio
- Opening Museum Nieuwpoort
- Wij waren in de Poort de eerste mensen met een kerstboom. Terugkijken met Ortje Huisman-de Bondt
- Genealogie familie de Bondt
- Aanwinsten

Historische Kring NIEUWPOORT

Streefkerk Groot-Ammers Nieuwpoort Langerak Waal

Historische Kring Nieuwpoort
Postadres: Binnenhaven 27
2965 AB Nieuwpoort

byclockgeluy@historischekringnieuwpoort.nl
www.historischekringnieuwpoort.nl
www.Facebook.com/historischekring